

Memòria de gestió del paratge natural de la Serra de Tramuntana

2010



Presentació

L'objectiu prioritari d'aquesta memòria és reunir en un document la informació rellevant de la gestió realitzada durant l'any 2010 en el paratge natural de la serra de Tramuntana i, en segon lloc, explicar la gestió als membres de l'Autoritat de Gestió. A més, és important la utilitat interna d'aquest document pels gestors de l'espai en vista a millorar la gestió de cara al pròxim any.

Dins aquesta memòria es desenvoluparan les actuacions i projectes que s'han dut a terme dins 2010. Algunes d'elles, a causa del retard de les llicències dels ajuntaments, dels informes del Patrimoni del Consell Insular o del retard del procediment en les contractacions, no han pogut finalitzar dins aquest any. No obstant això, es troben bastant avançades i es preveu que finalitzin dins els primer trimestre de 2011.

Gran part del pressupost destinat a la gestió del paratge natural s'ha invertit en les reformes de les cases de Ca s'Amiger (Escorca) per a la creació d'un centre d'interpretació i d'informació del paratge natural de la serra de Tramuntana. A final d'any les obres, pràcticament, quedaran acabades i a principi d'any es començarà a instal·lar l'exposició interpretativa. Cal recordar la importància de tenir un centre interpretatiu que tindrà com objectiu principal ajudar a la sensibilització dels visitants pel que fa al patrimoni natural i cultural de l'espai natural protegit i potenciar la possibilitat d'aprofundir en el seu coneixement.

Aquest any, s'ha donat la circumstància que la directora es va posar de baixa per maternitat a l'agost, la qual vaig substituir, en octubre, en comissió de servei. Així, vull posar de manifest la gran labor que han realitzat els tècnics de gestió del paratge perquè les activitats continuessin i la il·lusió que han posat perquè es complissin els objectius marcats.

Finalment, pos de manifest que gran quantitat de projectes s'han realitzat amb persones en risc d'exclusió social, projectes que han estat finançats per l'Obra Social La Caixa.

Magdalena Carbonell Pol
Directora del paratge natural de la Serra de Tramuntana

Sumari

- Autoritat de gestió i equip de gestió del paratge natural
 - Autoritat de gestió
 - Equip de gestió
- Actuacions

1. Àrea de gestió per a la conservació
2. Àrea de desenvolupament socio-econòmic
3. Àrea d'ús públic
4. Àrea d'investigació i seguiment
5. Àrea de participació
6. Àrea de manteniment
7. Àrea de vigilància
8. Àrea d'administració
9. Àrea de planificació

- Pressupost 2010

1. Autoritat de gestió i equip de gestió del paratge natural

Autoritat de gestió

President:

Sr. Gabriel Vicens Mir (titular de la conselleria competent en matèria de medi ambient)

Vice-president:

Sr. Vicenç Vidal Matas (titular de la direcció general competent en matèria d'Espais de Natura Balear)

Secretari:

Sra. Margalida Aguiló Estrany (secretaria de l'empresa pública "Espais de Natura Balear" o el funcionari llicenciat en el dret que aquest designi)

Vocals:

Sr. Joan Mayol Serra (titular de la direcció general competent en matèria matèria d'espècies protegides)

Sr. Antonio Rodríguez Perea (titular de la direcció general competent en matèria de recursos hídrics)

David Abril Hervàs (titular de la direcció general competent en matèria de canvi climàtic)

Sr. Francesc Aguiló Capellà (titular de la direcció de la empresa pública "Espais de Natura Balear")

Sr. Guillem Rosselló Alzina (titular de la direcció-gerència de la empresa pública "IBANAT")

Sra. Montserrat Berini Pérez (un representant) Sr. Vicenç Torres Guasp (suplent de la conselleria competent en matèria de turisme)

Sr. Antoni Perelló Roig (un representant) Sr. Fernando Pozuelo Mayordomo (suplent de la conselleria competent en matèria d'agricultura)

Sra. Joana Campomar Orell (titular de la secretaria general de la conselleria competent en matèria de medi ambient).

Sra. M^a Magdalena Tugores (un representant) Sra. Caterina Amengual Morro (suplent del Consell Insular de Mallorca)

Sr. Joan Simonet Pons (un representant) Sr. Antoni Mates Garcies (suplent de l'ajuntament d'Alaró)

Sr. Gabriel Puigserver Gil de Sola (un representant) Sr. Francesc Femenies (suplent de l'ajuntament d'Andratx)

Sr. Mateu Ferrà Bestard (un representant) Sr. Antoni Palerm Milla (suplent de l'ajuntament de Banyalbufar)

Sr. Jesús Alfonso Baeza Sanz (un representant) Sra. Catalina Cabot Borràs (suplent de l'ajuntament de Bunyola)

Sra. Teresa Martorell Andreu (un representant) Sr. Jaime Martínez Llabrés (suplent de l'ajuntament de Calvià)

Sr. Joan Amengual Horrach (un representant) Sr. Francesc Morey Bibiloni (suplent de l'ajuntament de Campanet)

Sr. Bartomeu Javier Deyà Cammani (un representant) Sr. Jaume Crespí Deyà (suplent de l'ajuntament de Deià)

Sra. Maria Antònia Marroig Pou (un representant de l'ajuntament d'Escorca)

Sr. Vicens Vidal Matas (un representant) Sra. Maria del Carmen Serra Martínez (suplent de l'ajuntament d'Esporles)

Sr. Bartomeu Jover Sánchez (un representant) Sr. Gaspar Bosc Balaguer (suplent de l'ajuntament d'Estellencs)

Sr. Joan Albertí Sastre (un representant) Sra. Margalida Llobera Sampol (suplent de l'ajuntament de Fornalutx)

Sra. Pepi González Giménez (un representant de l'ajuntament de Lloseta)

Sr. Bernardí Coll Martorell (un representant) Sr. Sebastià Amer Alorda (suplent de l'ajuntament de Mancor de la Vall)

Sra. Begoña Sánchez Muñoz (un representant) Sra. Isabel Pascual (suplent de l'ajuntament de Palma)

Sra. Margalida Llompart Lorenzo (suplent de l'ajuntament de Pollença)

Sra. Margalida Morey Matas (un representant) Sr. Miquel Ramon Matas (suplent de l'ajuntament de Puigpunyent)

Sra. Rosa Maria Vich Vich (un representant) Sra. Angels Candell Coronado (suplent de l'ajuntament de Santa María del Camí)

Sr. Joan Rotger Seguí (Un representant) Sr. Cristofol Barceló (suplent de l'ajuntament de Selva)

Sra. Catalina Esteva Jofre (un representant) Sr. Antonio Femenias Mulet (suplent de l'ajuntament de Sòller)

Sr. Gregorio Estarellas Mas (un representant de l'ajuntament de Valldemossa)

Sr. ... (un representant) Sr. ... (suplent de propietaris de terrenys de l'àmbit del paratge natural d'Alaró)

Sr. Francisco Ensenyat Xamena (un representant) Sr. Biel Ensenyat Calafat (suplent de propietaris de terrenys de l'àmbit del paratge natural d'Andratx)

Sr. Pau Vich Ferragut (un representant) Sr. Manuel Romero (suplent de propietaris de terrenys de l'àmbit del paratge natural de Banyalbufar)

Sr. (un representant) Sra. ... (suplent de propietaris de terrenys de l'àmbit del paratge natural de Bunyola)

Sra. ... (un representant) Sr. ... (suplent de propietaris de terrenys de l'àmbit del paratge natural de Calvià)

Sr. Bernat Ramis Coll (un representant) Sr. (suplent de propietaris de terrenys de l'àmbit del paratge natural de Campanet)

Sr. Francisco Mas Ferragut (un representant) Sra. Inés Coll Capelle (suplent de propietaris de terrenys de l'àmbit del paratge natural de Deià)

Sra. Miguel Moncada Ripoll (un representant) Sr. Antoni Bisbal Mas (suplent de propietaris de terrenys de l'àmbit del paratge natural d'Escorca)

Sr. Onofre Rullan Salamanca (un representant de propietaris de terrenys de l'àmbit del paratge natural d'Esporles)

Sra. Carme Jover Avellà (un representant) Sr. Gabriel Alemany Bauzà (suplent de propietaris de terrenys de l'àmbit del paratge natural d'Estellencs)

Sr. Julià Coll Conesa (un representant) Sr. Andreu Barceló Vicens (suplent de propietaris de terrenys de l'àmbit del paratge natural de Fornalutx)

Sr. ... (un representant) ... (suplent de propietaris de terrenys de l'àmbit del paratge natural de Lloseta)

Sr. Gabriel Moranta Martorell (un representant) Sr. Ignacio Coll de Oleza (suplent de propietaris de terrenys de l'àmbit del paratge natural de Mancor de la Vall)

Sr. ... (un representant) .. (suplent de propietaris de terrenys de l'àmbit del paratge natural de Palma

Sr. ... (un representant) ... (suplent de propietaris de terrenys de l'àmbit del paratge natural de Pollença)

Sra. ... (un representant) ... (suplent de propietaris de terrenys de l'àmbit del paratge natural de Puigpunyent)

Sr. Mateu Morro Marcé (un representant) Sra. Magdalena Ferrutxe (suplent de propietaris de terrenys de l'àmbit del paratge natural de Santa Maria del Camí)

Sr. (un representant) ... (suplent de propietaris de terrenys de l'àmbit del paratge natural de Selva)

Sra. ... (un representant) Sr. ... (suplent de propietaris de terrenys de l'àmbit del paratge natural de Sóller)

Sr. Carlos García Faria (un representant) Sra. Isabel Serrano Darder (suplent de propietaris de terrenys de l'àmbit del paratge natural de Valldemossa).

Sra. Margalida Llobera Sampol, Sr. Fernando Fortuny Salas, Sr. Gabriel Torrens Llabrés, Sr. Gabriel Company Bauzá, Sr. Antoni Font Gelabert, Sr. Jaume Orell Canals, Bartomeu Bisbal Palou (titulars de cada una de les associacions de propietaris de finques amb incidència en l'àmbit territorial del paratge natural) i Sr. Marc Colom Pisa, Sr. Francisco Coll de Oleza, Sr. Mateu Morro Llabrés, Sr. Antoni Coll Fortuny, Sr. Miquel Capellà Coll, Sr. Bartomeu Bisbal Palou (suplents de cada una de les associacions de propietaris de finques amb incidència en l'àmbit territorial del paratge natural, amb un màxim de sis elegits entre aquestes).

Sr. Félix Ferrer Rotger, Sr. Pere Tarrancon Torres, Sr. Miquel Cerdà Capó, Sr. Tomàs Fortuny Salas, Sr. Aleix Reines Corbella (cinc representants) Sr. Joan Vicenç Tortella, Sra. Penélope Leon, Sr. Gabriel Moranta Martorell, Sr. Gabriel Canyelles Rotger, Sr. Amador Coll Puig (suplent de propietaris de finques de l'àmbit territorial del paratge que hagin subscrit amb el Govern de les Illes Balears el conveni de preservació de la biodiversitat genètica i preservació del patrimoni forestal, elegit entre ells).

Amb veu i sense vot Sra. Catalina Maria Canals Gili (cap del Servei d'Espais Naturals), Sra. Maria del Carmen de Roque Company (cap del Servei de Projectes d'Espais Naturals), Sra. Magdalena Carbonell Pol (directora del paratge natural de la Serra de Tramuntana).

Equip de gestió

Directora/or

Maria Antònia Vanrell Cerdà (fins agost de 2010)

Magdalena Carbonell Pol (des d'octubre de 2010)

Tècnic/a superior

Llorenç Barceló

Natàlia Martí

Luis Rubén Martínez

Esperança Perelló

Samuel Pinya

Maria de Gràcia Salas

Marcos Soriano

Educadores ambientals

Maria Àngels Ferragut

Magdalena Bernat

Informadores

Francisca Pocoví

Francesca Rotger

Catalina Mesquida

Eva Ramis

Rosa Gil (juliol - novembre 2010)

Silvia Le Pare (juliol - novembre 2010)

Catalina Sebastià (juliol - novembre 2010)

Hostaler Joan Jofre

Ajudant d'hostaler Francesca Solivellas

3.Actuacions

- 1.Àrea de gestió per a la conservació
- 2.Àrea de desenvolupament socio-econòmic
- 3.Àrea d'ús públic
4. Àrea d'investigació i seguiment
5. Àrea de participació
- 6.Àrea de manteniment
7. Àrea de vigilància
- 8.Àrea d'administració
- 9.Àrea de planificació

1. Àrea de gestió per a la conservació



Amb els programes i projectes inclosos en aquesta àrea de gestió es pretén garantir la conservació i recuperació dels hàbitats, espècies i patrimoni etnològic de l'espai natural protegit.

1.1. PROGRAMA DE CONSERVACIÓ I RECUPERACIÓ D'HABITATS

L'objectiu d'aquest programa és afavorir la millora i diversificació d'hàbitats per tal que puguin mantenir i acollir les espècies pròpies del Paratge Natural i afavorir un increment de la biodiversitat.

1.1.1 Recuperació oliverar, garroverar i ametllerar a les finques públiques

Els aprofitaments històrics de les possessions de muntanya inclouen la producció de carbó, de calç, els aprofitaments forestals (fustaners i no fustaners), la caça i l'explotació agropecuària.

En l'actualitat, aquests aprofitaments han desaparegut, mantenint-se l'agricultura i la ramaderia manera residual, i constitueixen un valor cultural en greu risc de desaparició. Els principals motius d'aquest abandó estan relacionats amb la baixa rendibilitat dels cultius:

- Dificultat de mecanització, ja que gran part dels terrenys de conreu es troben en zones abancalades, amb gran pedregositat i marcs de plantació molt irregulars.
- Varietats locals amb escassa productivitat.
- Dificultat per trobar personal amb una mínima qualificació professional.
- Abandonament generalitzat del sector primari en favor dels sectors secundari i terciari.

Els olivars constitueixen un dels paisatges típics de la Serra de Tramuntana, i la seva conservació és un dels objectius del Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals del paratge natural de la Serra de Tramuntana.

A més del valor cultural i paisatgístic, els cultius de muntanya constitueixen discontinuïtats entre les masses forestals de les nostres illes. Aquestes discontinuïtats són un factor clau en la prevenció dels incendis forestals, constituint a més elements clau a l'hora d'extingir els possibles incendis que es poguessin produir. Quan aquestes parcel·les agrícoles s'abandonen, pateixen un procés de naturalització fins que tornen al

seu estat forestal. Aquest és normalment un procés llarg durant el qual el terreny resulta poblat per espècies heliòfiles molt piròfites, passant de constituir un element de defensa contra els incendis a ser un element de propagació dels mateixos.

Un altra de les funcions que compleixen aquestes zones agrícoles és la de defensa contra la erosió, ja que la majoria d'elles estan constituïdes per marjades. En aquestes zones, el perfil edàfic original ha estat substituït pels bancals. L'abandonament dels cultius i la posterior degradació de les parets de pedra de les marjades, pot desembocar en importants fenòmens erosius que condueixen en la majoria dels casos a pèrdues irrecuperables de sòl.

Les actuacions que s'han dut a terme son les següents:

Les actuacions es duren a terme des del mes de desembre fins al mes de febrer, i es preveu la recuperació d'unes 4 ha d'oliverar a les finques públiques de Mortitx i Planícia

- Poda i manteniment d'oliveres

Com ja s'ha esmentat, gran part dels oliverars de la Serra de Tramuntana es troben en un estat d'abandó bastant important. Qualque rodal aïllat ha estat treballat recentment, però la majoria de les superfícies dedicades a aquest conreu han de menester una gran quantitat de feina de manteniment.

Les actuacions principals dins l'oliverar són les següents:

-Poda de tanyades i branques mortes .

-Poda de formació, manteniment o renovació segons els casos. En qualsevol cas s'haurà d'aconseguir airejar convenientment les capçades com a mesura preventiva contra el repiló causat per *Cycloconium oleaginum*.

- Desbrossada de les parcel·les.

Part de les parcel·les d'oliverar es troben colonitzades en major o menor mesura per espècies heliòfiles. Aquestes espècies són en general bastant piròfites, la qual cosa representa un elevat risc d'incendis forestals, ja que amb la colonització de l'oliverar per aquestes espècies elimina les discontinuïtats entre parcel·les forestals que suposen aquests terrenys agrícoles.

Amb la desbrossada de les parcel·les es facilita també la realització del treballs culturals necessaris per al manteniment de l'oliverar.

- Eliminació de les restes vegetals

L'eliminació de les restes de poda es va realitzar mitjançant trituració o crema, amb els permisos adients.



Oliverar abandonat a Mortitx



Oliverar abandonat a Planícia

1.1.2. Projecte de neteja de la franja costanera

El dia 23 d'agost de 2010 s'inicià el projecte de neteja de la franja litoral del paratge natural de la serra de Tramuntana.

Les activitats d'aquest projecte s'han centrat en les tasques de recollida selectiva, transport i entrega a un gestor de residus autoritzat dels residus sòlids no perillosos dipositats a les zones litorals del paratge natural de la serra de Tramuntana.

Els objectius del projecte han estat els següents:

- Fer un seguiment des del mar de l'estat de la costa i detectar acumulacions importants de residus sòlids.
- Donar resposta davant les afeccions detectades i activar les actuacions de resposta dels mitjans tècnics (embarcacions i mitjans terrestres) que siguin adequades a cada cas.
- Efectuar les tasques de neteja mitjançant la recollida selectiva de residus sòlids no perillosos amb mitjans manuals. En cap cas és permès l'ús de maquinària pesant.
- Entregar els residus recollits al gestor autoritzat de residus no perillosos segons la seva tipologia.

El contracte ha estat finançat per l'Obra Social la Caixa. Un altre objectiu, de caire més social, era donar formació i fomentar la reinserció de persones provinents de col·lectius en risc d'exclusió social, i l'entitat adjudicatària fou la Fundació Nous Vents que treballa amb persones que pertanyen a aquest col·lectiu.

El servei ha estat format per 4 persones en risc d'exclusió social i el coordinador, com a persona encarregada de la direcció tècnica del servei.

Els treballs s'iniciaren el 23 d'agost de 2010 i es perllongaren fins el 29 d'octubre de 2010.

El projecte s'ha executat en col·laboració amb els ajuntaments afectats que han designat una persona de contacte a la qual el coordinador ha comunicat l'inici dels treballs i s'ha mantingut en contacte amb ell per tal de coordinar els treballs amb les necessitats del municipi.

Els residus recollits s'han dipositat en el punts verds del municipi afectat per la recollida. Cada entrega a quedat documentada amb un resguard on figuren la quantitat i la naturalesa dels residus entregats.

TAULA RESUM DELS TREBALLS EFECTUATS

Data	Lloc de feina	Municipi	Volum recollit
25/08/2010	Cala en Basset	Andratx	40 kg
26/08/2010	Es Carregador	Andratx	130 kg
27/08/2010	Cala Ortigues	Andratx	170 kg
30/08/2010	Port de Valldemossa	Valldemossa	22 bosses (*)
31/08/2010	Port de Valldemossa	Valldemossa	18 bosses, fustes i ferros (*)
01/09/2010	Cala Estellencs	Estellencs	50 kg
02/09/2010	Cala Estellencs	Estellencs	90 kg
03/09/2010	Cala Estellencs	Estellencs	240 kg
06/09/2010	Punta Llarga i Ses Cambres	Sóller	50 kg
07/09/2010	Es Joncar	Sóller	15 kg
08/09/2010	Cala Estellencs	Estellencs	220 kg
09/09/2010	Cala Estellencs	Estellencs	310 kg
10/09/2010	Cala Estellencs	Estellencs	290 kg
13/09/2010	Cala Estellencs	Estellencs	470 kg
14/09/2010	Cala Tuent	Escorca	7 bosses i fustes (*)
15/09/2010	Sa Calobra i torrent de Pareis	Escorca	16 bosses i ferralla (*)
16/09/2010	Es Caló i Cala Murta	Pollença	9 bosses i 5 kg de ferralla
17/09/2010	Cala Figuera	Pollença	7 bosses i 7 kg de ferralla
21/09/2010	Cala En Feliu	Pollença	7 bosses
22/09/2010	Cala En Feliu, cala En Forat i cala En Gossalba	Pollença	8 bosses i 5 kg de ferralla

23/09/2010	Cala Figuera i cala Bóquer	Pollença	18 bosses i 20 kg de ferralla
24/09/2010	Cala Bóquer	Pollença	13 bosses i 20 kg de ferralla
27/09/2010	Cala Bóquer	Pollença	6 bosses
28/09/2010	Cala En Basset i punta Blanca	Andratx	170 kg
29/09/2010	Punta Blanca	Andratx	90 kg
	Cala Bóquer	Pollença	10 bosses
30/09/2010	Cala Egos	Andratx	110 kg
01/10/2010	Cala Egos, cala ses Ortigues, es Rajolí i es Carregador	Andratx	80 kg
04/10/2010	Punta Blanca	Andratx	210 kg
05/10/2010	Cala ses Ortigues i cala Estellencs	Andratx i Estellencs	150 kg
06/10/2010	Cala ses Ortigues, litoral d'Estellencs i port de Valldemossa	Andratx, Estellencs i Valldemossa	130 kg i 9 bosses de Valldemossa (*)
07/10/2010	Cala ses Ortigues i sa Galera	Andratx	10 kg
08/10/2010	Cala ses Ortigues, cala Estellencs i platja de can Pruaga	Andratx i Estellencs	60 kg
11/10/2010	Font des Joncar	Sóller	180 kg
13/10/2010	Cala Tuent i sa Calobra	Escorca	8 bosses (*)
14/10/2010	Cala Murta i cala Bóquer	Pollença	7 bosses
15/10/2010	Cala Egos i torrent de cas Xeremier	Andratx i Estellencs	90 kg
18/10/2010	Cala En Feliu	Pollença	9 bosses i ferralla
19/10/2010	Es Caló i cala Figuera	Pollença	14 bosses (*)
20/10/2010	Cala En Gossalba	Pollença	4 bosses (*)
21/10/2010	Cala Bóquer	Pollença	11 bosses (*)
22/10/2010	Cala Bóquer	Pollença	8 bosses (*)
25/10/2010	Sa font des Joncar	Sóller	60 kg
26/10/2010	Port de Valldemossa	Valldemossa	9 bosses, bidons i ferralla
27/10/2010	Cala Tuent i sa Calobra	Escorca	9 bosses (*)
28/10/2010	Cala s'hort de sa Cova	Valldemossa	15 bosses (*)
29/10/2010	Cala Estellencs	Estellencs	120 kg
Total			3.592 kg (*)

(*) En els casos en què el punt verd no té bascula s'ha consignat el número de bosses recollides.



Cala Ortigues



Port de Valldemossa

1.2. PROGRAMA FLORA I FAUNA AL·LÒCTONA

Aquest programa pretén dur a terme un control sobre les plantes i animals exòtics. La invasió d'aquestes constitueix una sèrie amenaça contra la biodiversitat, ja que les espècies exòtiques poden ocupar i/o modificar els hàbitats de les espècies natives. Així, es fa necessari conservar la biodiversitat del Paratge, controlant les espècies que poden hibridar o competir amb les pròpies del Paratge Natural.

1.2.1. Projecte de Retirada i Control de Flora Exòtica dins l'àmbit del Paratge Natural de la Serra de Tramuntana.

En el marc del Conveni de Col·laboració entre la Conselleria de Medi Ambient i Mobilitat i l'Obra Social La Caixa es va aprovar l'execució del projecte "Actuacions de Control de la Flora Invasora al Paratge Natural de la Serra de Tramuntana".

Degut a que l'aprovació del projecte es va autoritzar en el darrer trimestre de 2010, momés es va redactar el primer contracte de servei de coordinació i formació del projecte. Fins que aquest no s'autoritzi no es poden iniciar les tasques de retirada i control de flora exòtica.

1.2.2. Projecte de retirada de *Cyprinus carpio* del safareig de Binifaldó.

Amb la finalitat de poder realitzar una restauració ecològica del safareig de Binifaldó, situat a la Plantació de Polls, vora la carretera, es va procedir entre Abril i Maig a la retirada d'exemplars de carpa (*Cyprinus carpio*), espècie exòtica inclosa dins de les 100 espècies exòtiques més perilloses del Món.

En el seu conjunt de les visites es varen retirar un total de 83 exemplars del safareig. Malgrat que s'ha reduït la població de peixos considerablement encara queden prop d'una vintena de peixos que

s'han de retirar i requereixen de la utilització de xarxes per a una major efectivitat.

Aprofitant les visites realitzades s'ha relaborat un petit catàleg de fauna que visita el punt d'aigua entre les que destaquen les següents espècies: *Natrix maura*, *Crocothemis erythraea* o *Anax imperator*.



1.2.3. Projecte de control de porcs assilvestrats

L'any 2008 el paratge natural de la Serra de Tramuntana va constatar la presència significativa d'una població assilvestrada de porcs a la finca pública de Planícia i altres propietats de Banyalbufar, Estellencs, Puigpunyent i Esporles. Enguany i des del mes de març s'ha procedit a l'eliminació mitjançant batudes amb cans ensinistrats i llaços de 48 porcs assilvestrats i 96 cabres a la finca Pública de Planícia.

Dins l'àmbit de la finca pública el nombre d'observacions s'ha reduït considerable i significativament, per la qual cosa la Unitat de Control de Fauna, que ha sigut la responsable del control, ha ampliat l'àmbit d'actuació arribant a altres propietats com s'Arboçar, Son Fortuny o ses Costes.

Des de paratge natural de la Serra de Tramuntana s'ha col·laborat en el control facilitant informació dels porcs i cabres observades en el seguiment dels cinc dispositius autònoms de fototrampeig que es troben actius a Planícia.



1.3. PROGRAMA RECUPERACIÓ I CONSERVACIÓ DEL PATRIMONI ETNOLÒGIC

L'objectiu d'aquest programa és adoptar les mesures necessàries per l'adequada preservació del patrimoni etnològic dins les finques públiques del paratge natural de la Serra de Tramuntana mitjançant l'inventari i la restauració d'elements singulars que l'integren.

1.3.1. Rehabilitació de marges existents i parets seques a les finques públiques

La superfície dels terrenys marjats que trobam a la Serra Tramuntana és de 167,5 Km2, el que representa més del 10% de la seva extensió totals.

Els marges constitueixen l'element antròpic més característic del paisatge de la Serra de Tramuntana i son vertaderes obres d'enginyeria popular. L'abandonament dels cultius propicià el procés de degradació d'aquestes estructures. Són nombroses les marjades que es troben avui en dia en mal estat, caracteritzades per la presència d'esbaldrecs i bombaments. requereix un manteniment i una gran dedicació i esforç per tirar endavant. Una part important de la restauració de finques públiques és la reconstrucció dels seus marges caiguts i parets seques emprades en les partions, sementers i tanques.

Arreglant els esbaldrecs dels marges, es contribueix a què perduri un ofici com és el de marger mitjançant brigades d'inserció social i es contribueix a preservar el patrimoni de pedra en sec, a través d'actuacions dirigides a rehabilitar-lo.

D'altra banda, amb la restauració de les marjades, es contribueix a evitar els processos erosius i el manteniment de les activitats agràries tradicionals de la Serra de Tramuntana.

Les actuacions incloses dins d'aquest projecte son:

- Restauració de paret seca a la finca pública de Binifaldó. En concret s'han restaurat uns 280 m2 de paret seca devora la carretera de Pollença a Lluc.
- Restauració de marjades a la finca pública de Planícia. Es preveu la restauració d'uns 500 m2 de marges, principalment als camins i zones de conreu del voltant de les cases.
- S'ha iniciat en l'ofici de marger a un grup reduït de persones en risc d'exclusió social de l'associació Nous Vents dins el programa INCORPORA.

El projecte està finançat per l'Obra Social La Caixa.

Les actuacions , que varen començar el passat mes d'octubre es preveu que finalitzin dins el mes de gener de 2011.



Rehabilitació de marges a Planícia

2. Àrea de desenvolupament socio-econòmic



Aquesta àrea de gestió engloba totes aquelles actuacions encaminades a l'aprofitament sostenible dels recursos naturals i els beneficis socials que potencialment es poden obtenir de l'espai natural protegit per part de tota aquella gent de la Serra de Tramuntana.

2.1. PROGRAMA D'AJUDES ALS PROPIETARIS DE LA SERRA DE TRAMUNTANA

L'objectiu d'aquest programa és ajudar als propietaris, llogaters o amitgers a finançar inversions que es realitzin dins les finques del paratge natural de la Serra de Tramuntana.

D'aquest programa s'han realitzat encara actuacions dins l'any 2010, corresponents a la convocatòria de 2007-2008, tot per finalitzar els últims procediments derivats d'aquesta convocatòria.

Al mes de desembre de 2009 es tancà el procés de sol·licitud de subvencions d'una nova convocatòria oberta per al finançament d'inversions als espais de rellevància ambiental de les Illes Balears per al període 2009 – 2010, en el qual està inclòs el paratge natural de la Serra de Tramuntana. Dins l'any 2010 s'ha realitzat, per part dels tècnics del paratge, tot un seguit de tasques relacionades amb el programa, com són visites d'inspecció inicial i informes d'aquestes. En un moment puntual s'han adjuntat dos tècnics externs per acabar de desenvolupar les tasques.

Convocatòria anys 2007 – 2008:

Actuacions: s'han realitzat les 18 visites d'inspecció de comprovació de l'execució de l'activitat i s'han elaborat els corresponents informes.

Convocatòria anys 2009 – 2010:

La convocatòria va ser oberta per *l'Acord del Consell Directiu de l'empresa pública Espais de Natura Balear de 29 d'octubre de 2009, de convocatòria pública de subvencions per al finançament d'inversions als espais de rellevància ambiental de les Illes Balears per als anys 2009 i 2010*. En aquesta convocatòria s'ha destinat un pressupost de 6.000.000 d'euros, a raó de 3 milions per any.

En particular, les activitats i inversions subvencionables en aquesta convocatòria són les següents:

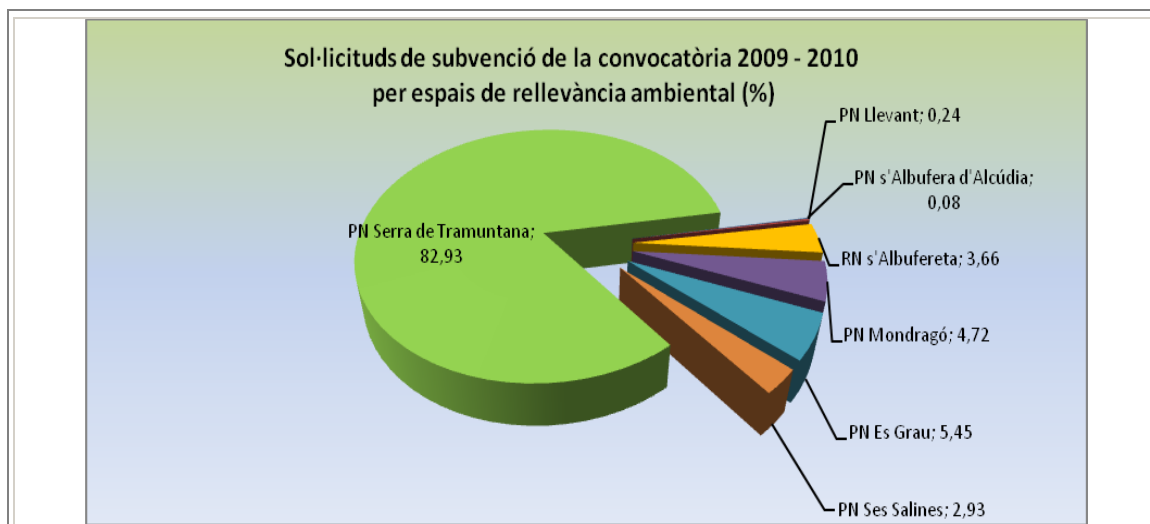
- Les obres o els projectes de recuperació i regeneració de sistemes naturals, zones degradades, la millora d'hàbitats i d'indrets d'especial interès ecològic, o la creació de biòtops d'interès faunístic o florístic.

- La recuperació i rehabilitació de marges, parets seques i tancaments tradicionals seguint els criteris de construccions tradicionals.
- El manteniment de les condicions d'explotació agrícola o ramadera, compra de maquinària, podes agrícoles i recuperacions de cultiu.
- La construcció de sistemes de sanejament amb la finalitat de preservar els sòls, les aigües superficials i les subterrànies.
- La rehabilitació dels exteriors, teulades i porxades d'edificacions.
- La reducció de l'impacte visual i paisatgístic en les instal·lacions i edificacions, incloent soterrament de xarxes elèctriques i telefòniques.
- La implantació o millora d'instal·lacions d'energies renovables compatibles.
- L'eliminació dels enderrocs en edificacions no tradicionals a fi de reduir l'impacte paisatgístic, i que impliquin una millora en l'habitabilitat.
- Les inversions en els camins de propietat privada dins les finques, a fi de millorar l'accessibilitat a les edificacions i reduir l'impacte sobre el territori.
- La conservació del patrimoni immobiliari de caràcter cultural, historicoartístic i etnològic, vinculat a l'espai de rellevància ambiental.
- La implantació de sistemes de recollida i d'emmagatzematge d'aigua de pluja i d'infraestructures o equipaments per estalviar aigua.
- La implantació de sistemes de reducció, recollida selectiva i reciclatge de residus.
- Les iniciatives de producció, transformació i comercialització de productes artesanals, d'agricultura ecològica o integrada i/o de denominació d'origen.
- Les actuacions silvícoles de prevenció d'incendis: modificacions de la coberta vegetal o aprofitaments encaminats a la reducció de combustible.
- L'activitat salinera, infraestructures i equipaments saliners i la comercialització de la sal.

En aquesta convocatòria cada beneficiari podia realitzar fins a tres sol·licituds de subvenció. Cada expedient de subvenció podia contenir més d'una finca on desenvolupar l'activitat o realitzar la inversió. L'import de cada subvenció era de màxim un 50% del pressupost de la inversió fins un màxim de 18.000,00 €, llevat de les activitats relacionades amb la rehabilitació de marges i parets de pedra en sec, en el paratge natural de la Serra de Tramuntana, que era de màxim un 70%. Si, les finques eren conveniades la subvenció s'incrementava en màxim de 15%.

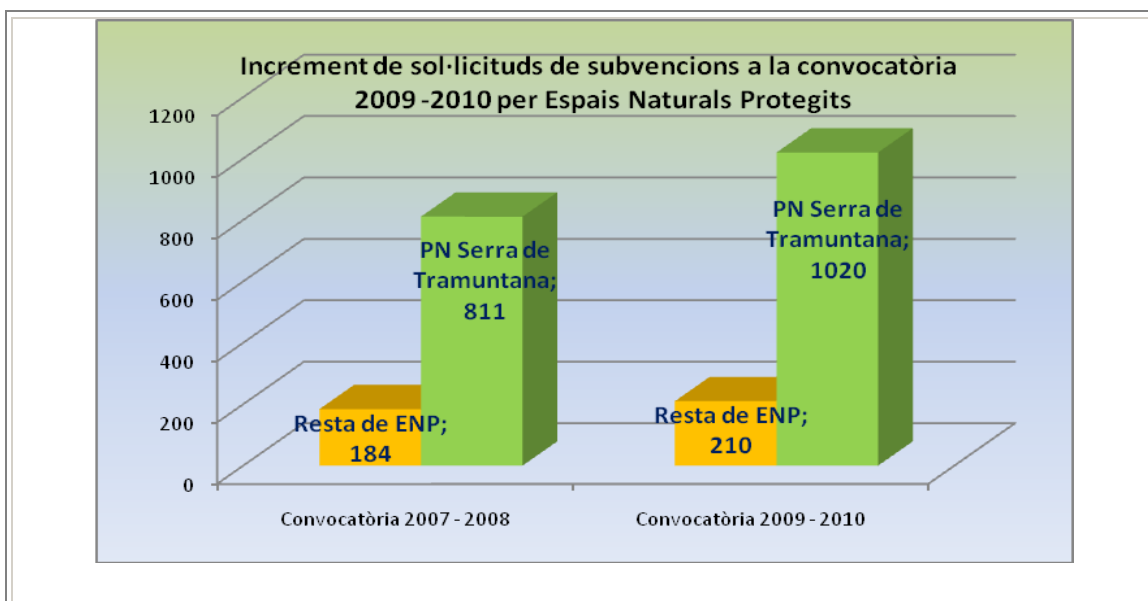
Dades de les sol·licituds

D'aquesta convocatòria ha hagut 1.020 sol·licituds de subvenció per a inversions i activitats al paratge natural de la Serra de Tramuntana, d'un total de 1.230 sol·licituds realitzades en el conjunt d'espais de rellevància ambiental de les Illes Balears. Això significa que en el paratge ha aglutinat el **82,93%** del total de sol·licituds de subvenció. En la gràfica següent s'observa el pes del paratge damunt la resta d'espais naturals protegits.



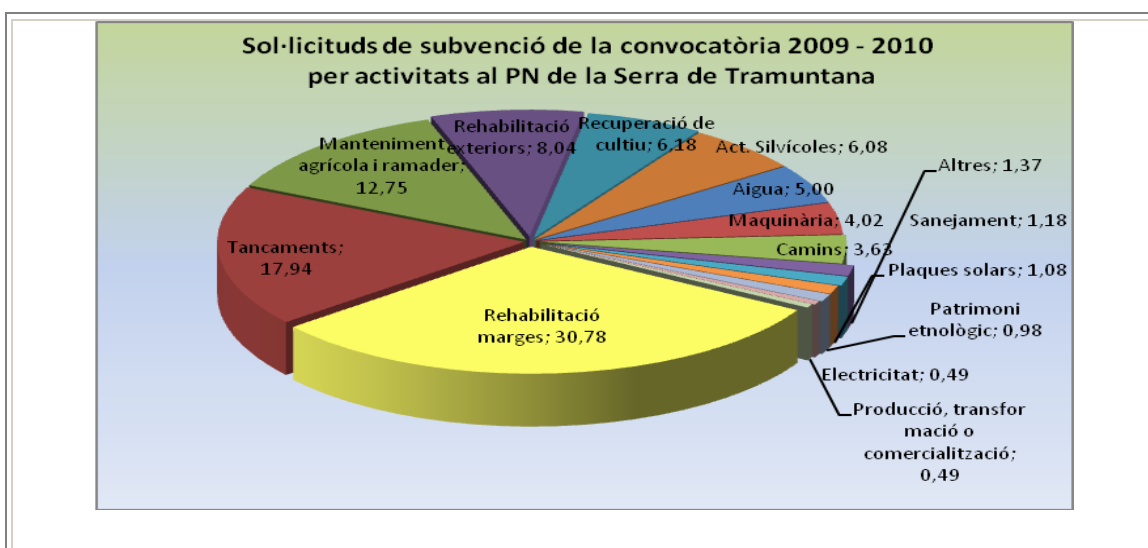
A part, s'observa que en aquesta convocatòria ha hagut un increment significatiu de sol·licituds respecte a l'anterior convocatòria. L'augment de sol·licituds s'ha produït gairebé tot per propietaris o llogaters de les finques del paratge natural de la Serra de Tramuntana, essent molt poc significatiu a la resta d'espais naturals.

Així doncs, s'observa que ha hagut un increment en el total de 235 sol·licituds, de les quals 209 corresponen al paratge. Amb dades percentuals per tant, s'ha donat un increment de sol·licituds d'un **25,77%** en la convocatòria 2009 – 2010 respecte l'anterior en el paratge natural de la Serra de Tramuntana, un 2% més que la mitja d'increment de sol·licituds del conjunt de subvencions. Això s'observa clarament en la gràfica següent:



Dades de les sol·licituds per activitats

Les inversions per les quals s'han sol·licitat les subvencions va destinat a uns tipus d'activitats molt concretes. La distribució de sol·licituds de subvenció per activitats en el paratge natural de la Serra de Tramuntana és la següent:



S'observa que les inversions per rehabilitació de marges han acumulat gairebé 1/3 del total de sol·licituds en el paratge, seguit de la col·locació de tancament tradicionals i les activitats de manteniment agrícola i ramader, que acumularien un altre 1/3 de les sol·licituds.

ACTIVITATS SUBVENCIONABLES SEGONS LA CONVOCATÒRIA	SOL·LICITUDS
La recuperació i rehabilitació de marges, parets seques i	497

tancaments tradicionals seguint els criteris de construccions tradicionals.	
El manteniment de les condicions d'explotació agrícola o ramadera, compra de maquinària, podes agrícoles i recuperacions de cultiu.	244
La rehabilitació dels exteriors, teulades i porxades d'edificacions.	82
Les actuacions silvícoles de prevenció d'incendis: modificacions de la coberta vegetal o aprofitaments encaminats a la reducció de combustible.	62
La implantació de sistemes de recollida i d'emmagatzematge d'aigua de pluja i d'infraestructures o equipaments per estalviar aigua.	51
Les inversions en els camins de propietat privada dins les finques, a fi de millorar l'accessibilitat a les edificacions i reduir l'impacte sobre el territori.	37
La construcció de sistemes de sanejament amb la finalitat de preservar els sòls, les aigües superficials i les subterrànies.	12
La implantació o millora d'instal·lacions d'energies renovables compatibles.	11
La conservació del patrimoni immobiliari de caràcter cultural, historicoartístic i etnològic, vinculat a l'espai de rellevància ambiental.	10
Les iniciatives de producció, transformació i comercialització de productes artesanals, d'agricultura ecològica o integrada i/o de denominació d'origen.	8
La reducció de l'impacte visual i paisatgístic en les instal·lacions i edificacions, incloent soterrament de xarxes elèctriques i telefòniques.	5
La implantació de sistemes de reducció, recollida selectiva i reciclatge de residus.	1
Les obres o els projectes de recuperació i regeneració de sistemes naturals, zones degradades, la millora d'hàbitats i d'indrets d'especial interès ecològic, o la creació de biòtops d'interès faunístic o florístic.	0
L'activitat salinera, infraestructures i equipaments saliners i la comercialització de la sal. ¹	0

En aquesta taula s'observa que la gran majoria de sol·licituds de subvenció dins el paratge natural de la Serra de Tramuntana van destinats a inversions i activitats relacionades directament amb la pròpia explotació agrària de les finques molt concretes, més d'un 70% del total, mentre que per les inversions lligades a projectes més amplis de conservació del patrimoni cultural i natural, implantació de sistemes

¹ L'activitat salinera al paratge natural de la Serra de Tramuntana és inexistent i per tant no ha pogut haver sol·licituds lligades a aquestes inversions.

relacionats amb tractament de residus o aigües residuals, implantació d'energies renovables, etc, ha hagut un escàs interès per a sol·licitar subvenció.

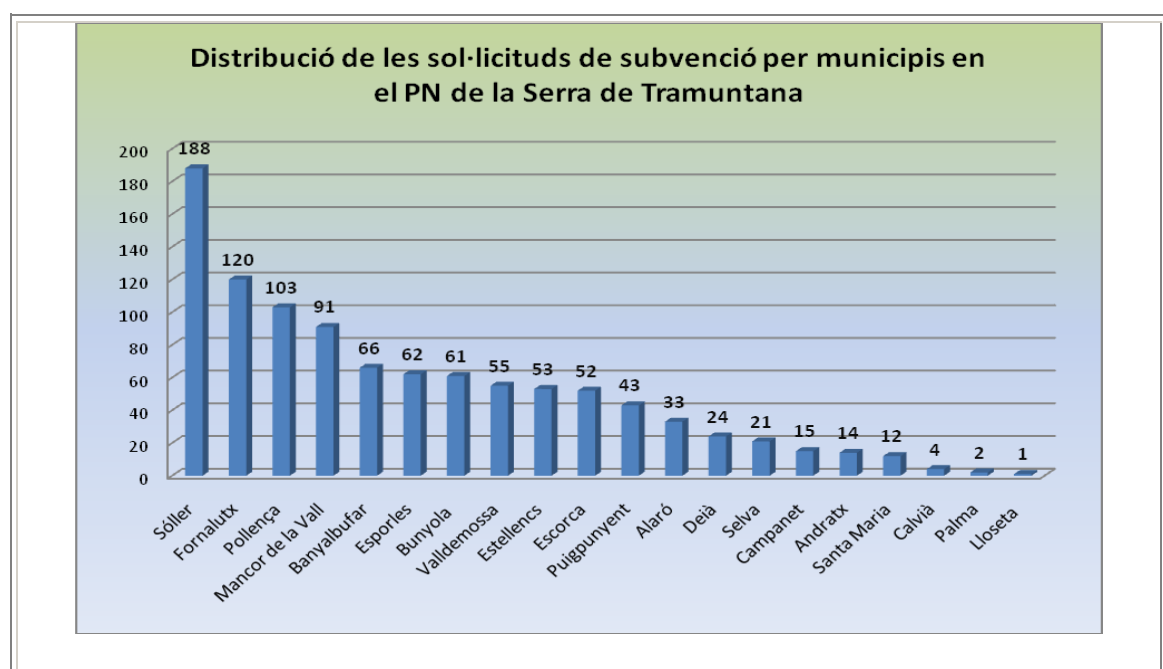
Dades de les sol·licituds per municipis

D'igual manera, la distribució de sol·licituds s'ha repartit de forma desigual entre els municipis que integren l'àmbit del paratge natural de la Serra de Tramuntana. el municipi amb major número de sol·licituds ha estat Sóller, amb 188, mentre que el municipi amb menys sol·licituds ha estat Lloseta, amb una sola sol·licitud.

Aquesta desigualtat respon a tres factors clau:

- La superfície del municipi inclosa dins l'àmbit del paratge. Així doncs, els municipis d'Andratx, Santa Maria, Calvià i Palma són els municipis amb menor nombre de sol·licituds ja que un baix nombre de finques estan incloses en el paratge.
- La superfície territorial del municipi. A major superfície municipal, major número de sol·licituds, com per exemple a Pollença, de major superfície, té un major número de sol·licituds que municipis de menor superfície com Estellencs o Puigpunyent.
- El número de finques públiques i la vertebració territorial de les propietats privades. Així, el municipi d'Escorca ha tingut un nombre discret de sol·licituds, en comparació a la superfície territorial del municipi, degut a que predomini el latifundi de les propietats.

La gràfica següent mostra la distribució per municipis per ordre de major a menor número de sol·licituds.



Dades econòmiques de les subvencions

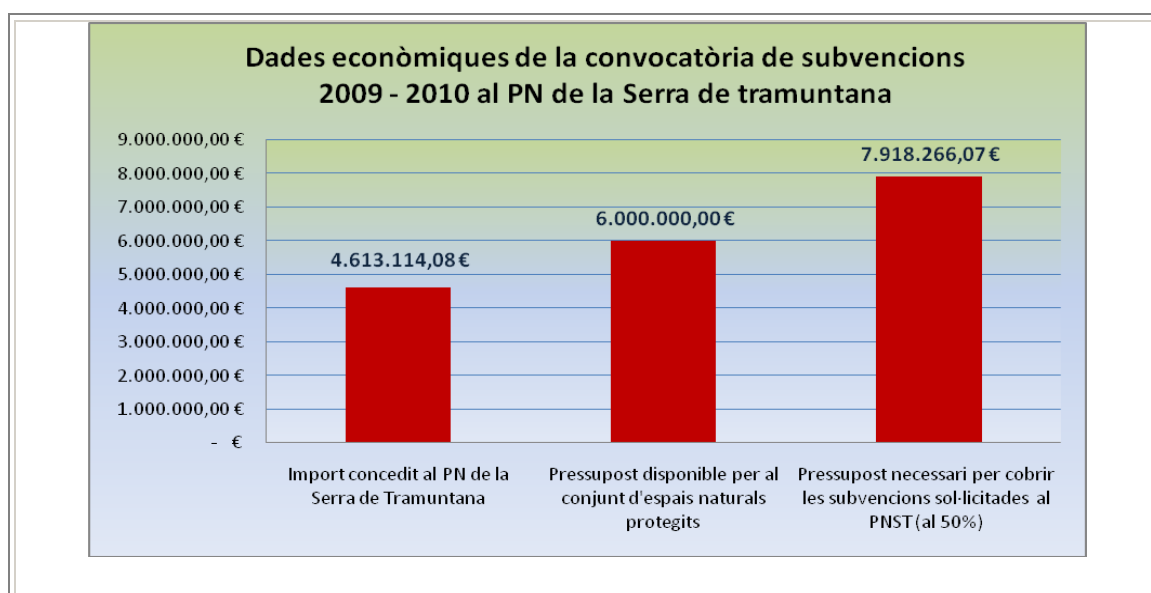
En el paratge natural de la Serra de Tramuntana s'han realitzat sol·licituds de subvenció per valor de 20,023.605,77 €, comptabilitzant el conjunt de pressuposts presentats.

A l'espera de la resolució definitiva de la concessió de subvencions, descomptant els expedients desfavorables o desistits (actualment són 887 expedients favorables), l'import global dels pressuposts presentats es redueix a 18,407.369,98 €.

D'aquests, els pressuposts acceptats i ajustats segons els preus de mercat estipulat i les visites d'inspecció realitzades, sumen en el seu conjunt un total de **15,836.532,14 €**.

A l'espera de la resolució definitiva de la concessió de subvencions, l'import total del conjunt de subvencions concedit per al paratge natural de la Serra de Tramuntana és de **4,613.114,08 €**, el que suposa el **76,88%** dels 6 milions de pressupost assignat per a la convocatòria.

Finalment, cal esmentar que, pel pressupost acceptat al paratge natural de la Serra de Tramuntana, si tots els expedients fossin subvencionables només al 50%, seria necessari un pressupost de **7,918.266,07 €** per cobrir-los totalment. Això suposa un **32%** més del pressupost disponible per a tots els espais naturals protegits i un **71%** del que s'està concedint a l'espera de la resolució definitiva. Això es pot observar en la següent gràfica.



Cal esmentar que, almenys un 30% dels expedients del paratge són subvencionables fins un 70%, degut a que l'activitat és reparació de marges.

Actuacions realitzades per part del personal de l'oficina de gestió del paratge natural de la Serra de Tramuntana:

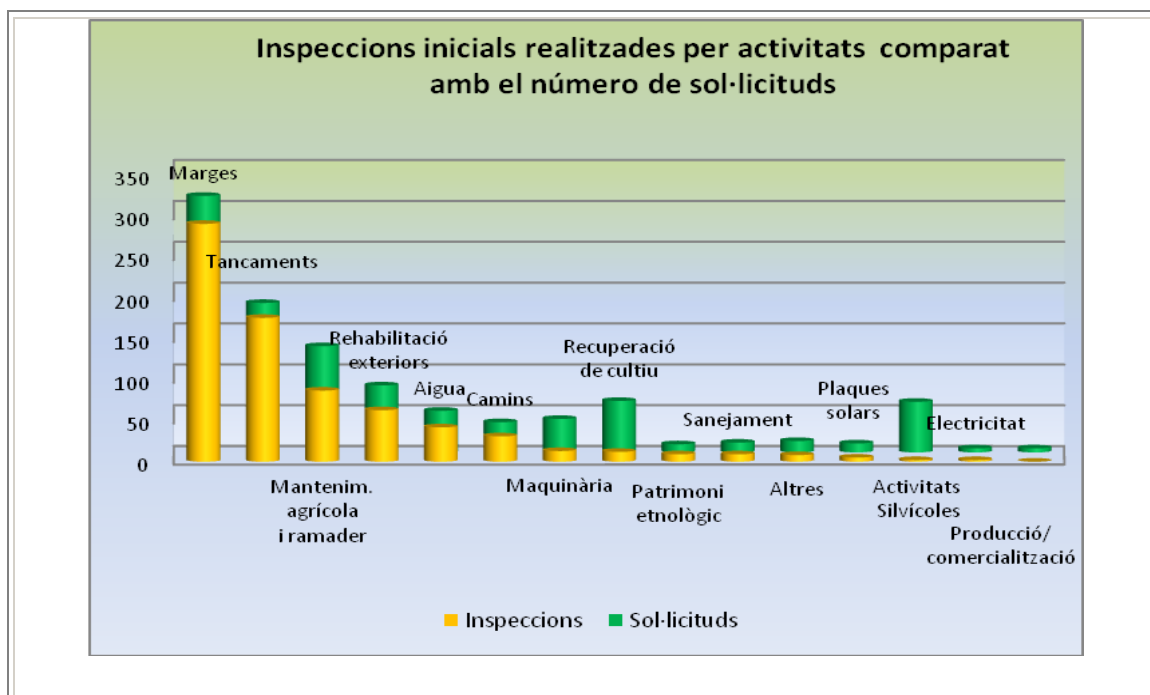
El gruix de les feines de tramitació de les subvencions s'ha dut a terme des del Servei de Projectes d'Espais de Natura Balear, però les feines de comprovació i visites de camp s'han realitzat bàsicament des de l'oficina de gestió del paratge. Igual s'han atès les diferents peticions, s'ha registrat d'entrada documentació aportada pels interessats i se'ls ha ofert assessorament per seguir amb els diferents tràmits i procediments.

S'han realitzat **725 inspeccions inicials** de comprovació de les activitats, per tal de comprovar localització, mesures, estat dels objectes de la subvenció,... D'aquestes, n'hi ha 83 que corresponen a dos tècnics que s'incorporaren en un moment puntual per reforçar l'equip d'inspecció.

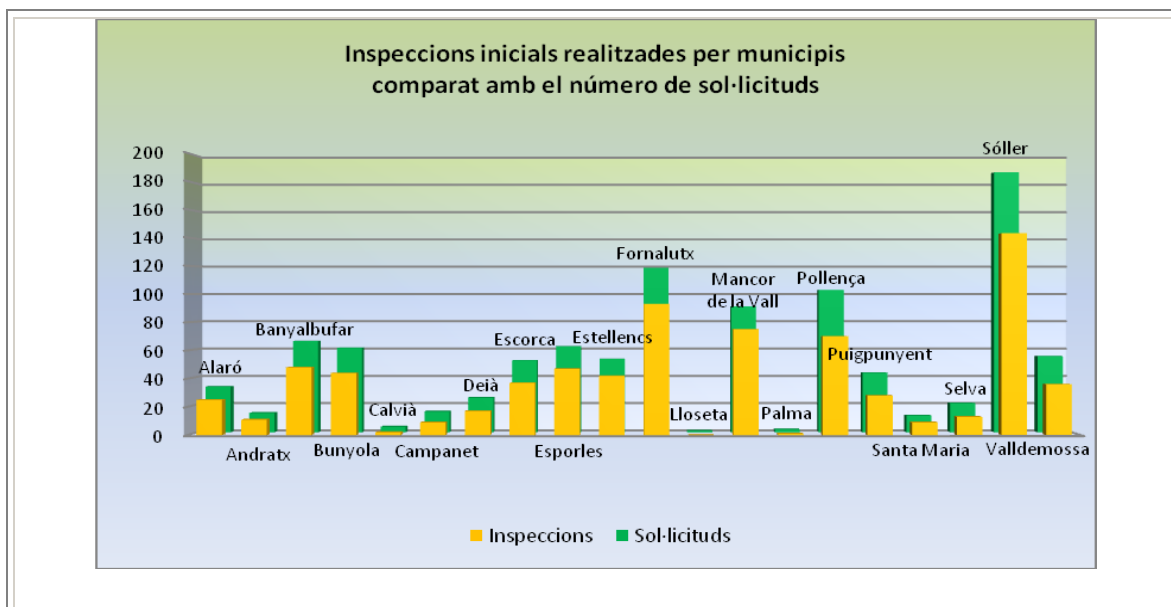
Per altra banda, s'han realitzat, per part del personal de l'oficina de gestió del paratge, **791 informes tècnics** dels expedients de subvenció sobre l'adequació de l'activitat subvencionable a la normativa aplicable, relacionats amb les inspeccions realitzades. Per part de personal extern a l'oficina s'han realitzat 126 informes tècnics.

Les inspeccions realitzades s'han ajustat en part a les sol·licituds acceptades, per tant, a la major part de les finques amb expedients desfavorables d'entrada ja no s'ha realitzat inspecció. Les inspeccions es poden classificar segons l'activitat subvencionables a realitzar i en funció dels municipis pertanyents al paratge natural de la Serra de Tramuntana.

Així, trobem activitats i inversions que requereixen inspecció per la seva naturalesa, mentre que d'altres no en necessiten de forma tan clara, ja que són compra de material pel qual encara no es té l'objecte de la inversió. D'altres activitats, com les relacionades amb activitats silvícoles o recuperacions de cultiu, s'han realitzat menys inspeccions, ja que l'informe resta a l'espera d'inspeccions realitzades pel Servei de Gestió Forestal, que és el que dona les autoritzacions finals. S'observa també, que el número d'inspeccions fetes per cada activitat va en funció de les sol·licituds realitzades, per tant, a major número de sol·licituds d'una activitat, major número d'inspeccions, llevat de les excepcions esmentades.



La distribució d'inspeccions per municipis va lligada també al nombre de sol·licituds que s'han produït a cada un d'ells. De forma gairebé proporcional, a major número de sol·licituds de subvenció, més inspeccions de comprovació s'han realitzat, tal i com es pot observar a la gràfica següent:



2.2. PROGRAMA DE SIGNATURA DE CONVENIS

A finals del 2009, els Ajuntaments de Sóller, d'Alaró, d'Estellencs, de Valldemossa, de Fornalutx, de Calvià, d'Esporles i de Lloseta sol·liciten un conveni de servitud d'interès mediambiental, d'acord amb l'article 45 de la Llei 5/2005, de 26 de maig, per a la conservació d'espais de

rellevància ambiental amb l'objectiu d'habilitar itineraris d'ús públic i la realització d'activitats de conservació i d'educació ambiental dins el Paratge Natural de la Serra de Tramuntana entre la Conselleria de Medi Ambient i Mobilitat i els respectius Ajuntaments.

Durant el 2010 s'ha estudiat, cas per cas, cada una de les sol·licituds de conveni i s'han redactat els pertinents informes tècnics. S'han elaborat els esborranys de convenis que tenen com objecte establir una col·laboració entre Espais de Natural Balear i l'Ajuntament per a la realització d'activitats de conservació i educació ambiental i habilitar itineraris ambiental en camins de titularitat pública, dins l'àmbit territorial del paratge natural i del terme municipal corresponent.

En desembre s'ha tramés als Ajuntaments de Sóller, Alaró, Estellencs, Valldemossa, Calvià i Esporles l'esborrany dels convenis com a pas previ per a la seva signatura.

2.3. PROGRAMA DE LA PROMOCIÓ DE LA PRODUCCIÓ ECOLÒGICA I O PRODUCTES DE LA SERRA DE TRAMUNTANA

Mitjançant les visites programades d'agenda del paratge a la Cooperativa de Sant Bartomeu de Sóller, Vinyes es Verger d'Esporles, Caseres de Mortitx a Escorca hem contribuït a la promoció del consum de productes locals produïts mitjançant tècniques respectuoses amb el medi i la difusió de la importància dels usos tradicionals per al manteniment del paisatge de la Serra de Tramuntana

2.4. PROGRAMA D'ADHESIÓ A LA CARTA EUROPEA DEL TURISME SOSTENIBLE

La Carta Europea del Turisme Sostenible (CETS) en Espais Naturals Protegits és una iniciativa de la Federació EUROPARC que té com objectiu global promoure el desenvolupament del turisme en clau de sostenibilitat en els espais naturals protegits d'Europa, essent un mètode i un compromís voluntari per aplicar els principis de turisme sostenible, orientat als gestors dels espais naturals protegits.

Per a l'adhesió a l'esmentada carta, un espai natural protegit ha de presentar formalment la seva candidatura a la Federació EUROPARC, la qual implica varies fases.

A més de la tramitació formal de la CETS, l'espai natural protegit ha de treballar en el procés de preparació de la candidatura amb els principals actors locals que poden estar implicats en el procés, pels quals es constitueix un fòrum de col·laboració. En el marc d'aquest fòrum es constitueix el Grup de Treball encarregat de la redacció del Dossier de candidatura, tasca que ha de comptar amb el recolzament

d'una assistència tècnica, amb una dinàmica molt similar als que es desenvolupen per una Agenda Local 21.

El Dossier de candidatura és el conjunt de documents que articulen la proposta per a la concessió de la CETS a un espai natural protegit, que inclou la Diagnosi, l'Estratègia i el Pla d'Acció, i es tracta d'un procés amb un marcat caràcter participatiu de tots els agents polítics i socioeconòmics implicats.

El programa començà dins l'any 2009, i el que cal remarcar és que l'any 2010 el projecte ha estat paralitzat per manca de fons i de finançament i no s'ha pogut executar part del que es tenia previst. Així, els dos contractes que s'iniciaren al 2009 van ser directament clausurats amb la finalització de l'any i no han tingut continuïtat dins l'any 2010. De totes maneres, d'aquests contractes s'han obtingut alguna feina i documentació important que en un futur s'espera tornar a reprendre. Finalment, s'està treballant amb projectes i programes relacionats amb aquest, com la recopilació de dades per completar el programa de cara a la represa de les feines. Les feines realitzades durant l'any 2010 relacionades en la implantació de la CETS al paratge natural de la Serra de Tramuntana han estat:

- Recopilació d'enquestes en el Monument Natural del Torrent de Pareïs i del recompte de visitants a les finques públiques de Planícia i les de Lluc.
- Recopilació del recompte de visitants d'eco-comptadors per dur a terme un recompte de visitants a finques públiques.
- Recopilació de dades i estructuració en el projecte final del "Màster profesional en Ciencias del Ambiente, el Territorio y la Economía" de La universitat de Versailles Saint Quentin en Yvelines, elaborat per part de l'estudiant en pràctiques assignada, que conté la vertebració del projecte.
- Elaboració d'un Pla de participació pública per a la implantació de la CETS per espais naturals protegits en el PN de la Serra de Tramuntana per part de l'empresa SAP, que s'ha d'utilitzar per executar el procés de participació.
- Realització de l'esborrany de la diagnosi pel desenvolupament d'iniciatives de turisme sostenible en el PN de la Serra de Tramuntana que conté part de la documentació requerida per EUROPARC i una primera anàlisi dels recursos naturals i culturals, d'infraestructures, equipaments i serveis de l'espai natural i de recolzament dels turistes, de l'entorn socioeconòmic de la Serra i les necessitats de l'economia i població locals, dels visitants

actuals i dels prevists. Aquestes dades són el començament de la diagnosi que s'ha de completar i s'hi ha d'afegir una matriu de Debilitats, Amenaces, Fortaleses i Oportunitats (DAFO) de la Serra de Tramuntana. Elaborat per part d' l'empresa "GDT Servicios para destinos innovadores"

- Elaboració d'un esborrany per aplicar un sistema d'indicadors al PN de la Serra de Tramuntana, per executar un monitoratge que permeti mesurar de forma sistemàtica en el temps els efectes d'un determinat ús sobre el territori, a través de la comparació de la situació actual d'un component en el medi, amb un valor límit acceptable d'impacte.
- Posada amb contacte amb les oficines d'informació turística dels municipis que formen part de l'àmbit del paratge natural de la Serra de Tramuntana, per recopilar dades de visitants i per establir vincles de relació per que puguin ser usades com a mostrador de l'espai natural.

2.5. PROGRAMA PER LA PROMOCIÓ I EL FOMENT DE LA CUSTÒDIA DEL TERRITORI AL PARATGE NATURAL DE LA SERRA DE TRAMUNTANA

La diferent legislació existent sobre conservació de patrimoni natural i biodiversitat i la gestió d'espais naturals protegits fa incisos sobre el paper de les administracions públiques com a promotora i impulsora de la figura d'entitat de custòdia del territori com a fórmula efectiva per assolir els diferents objectius de conservació i gestió dels espais naturals protegits. Així doncs, les diferents lleis manen el següent:

- La Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat, té un article sencer dedicat a la promoció de la custòdia del territori i mana el següent:
 1. *Les Administracions Públiques fomentaran la custòdia del territori mitjançant acords entre entitats de custòdia i propietaris de finques privades o públiques que tinguin per objectiu principal la conservació del patrimoni natural i la biodiversitat.*
- La Llei 5/2005, de 26 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO), dicta, en l'article 2.3, que "*per al millor assoliment [dels principis i finalitats de la pròpia llei, art. 2.1 i 2.2], l'administració ambiental pot subscriure acords o convenis per tal d'establir mesures de conservació i de gestió. En aquest sentit es promourà la figura d'entitat de custòdia del territori com a fórmula efectiva per assolir els objectius d'aquesta llei, així com estimular la creació i el funcionament d'entitats de custòdia del territori.*

- Un dels objectius fonamentals del Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals de la Serra de Tramuntana, que apareixen a l'article 2 del Decret 19/2007, de 16 de març, és la promoció de les entitats de custòdia del territori i dels convenis i servituds d'interès mediambiental amb els titulars de drets com a eines efectives per assolir els objectius d'aquest Pla.

Durant l'any 2010, des de l'oficina de gestió del paratge natural de la Serra de Tramuntana, s'ha començat a treballar amb aquest programa per tal d'ajustar-se a la legislació esmentada i intentar promocionar la custòdia del territori com a eina efectiva de gestió del paratge natural de la Serra de Tramuntana.

Aquest programa es troba en un estat de gestació inicial i, per tant, les tasques realitzades han estat bàsicament de recollida de informació i estudi sobre la temàtica i elaboració d'un primer esborrany sobre un pla per la promoció i el foment de les entitats de custòdia del territori com a gestores de finques públiques i privades amb la supervisió de l'equip de gestió del paratge natural de la Serra de Tramuntana, a desenvolupar dintre de l'any 2011.

Les actuacions realitzades han estat les següents:

- Assistència, per part de dos tècnics de l'equip de gestió del paratge natural de la Serra de Tramuntana, a les I Jornades de Custòdia del Territori a Mallorca, els dies 29 i 30 d'octubre de 2010, per tal de conèixer la figura d'entitat de custòdia del territori, el paper de les administracions públiques en el la custòdia i el desenvolupament de casos pràctics de custòdia a diferents indrets, entre ells, a dins la Serra de Tramuntana.
- Recopilació de la informació extreta de les jornades i tractament per poder ser usades en el cas del paratge natural de la Serra de Tramuntana.
- Elaboració d'un esborrany d'un pla d'acció, a desenvolupar dins l'any 2011, per a promocionar i fomentar les entitats de custòdia del territori com a complementàries de la gestió de les finques públiques i privades del paratge natural de la Serra de Tramuntana, com espai natural protegit.



3. Àrea d'ús públic



Aquesta àrea de gestió agrupa totes aquelles actuacions encaminades a garantir un ús públic de qualitat compatible amb la conservació dels valors del paratge natural de la Serra de Tramuntana.

3.1. PROGRAMA D'INFORMACIÓ I ATENCIÓ AL PÚBLIC

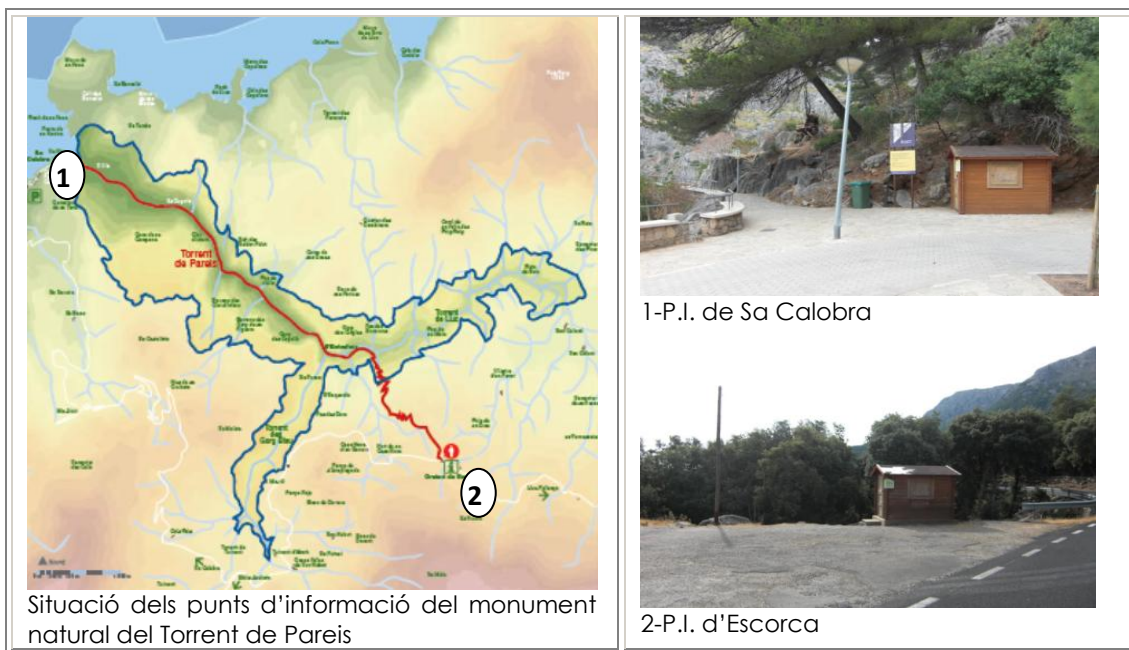
Informar i atendre als usuaris sobre els valors naturals, culturals, la normativa a complir, tràmits administratius a realitzar, es una tasca fonamental per apropar l'administració del paratge natural de la Serra de Tramuntana al ciutadà. Actualment dins l'àmbit del paratge aquesta tasca es realitza permanentment als centres d'informació de Ca s'Amitger i l'oficina de gestió de Valldemossa, i temporament als punts d'informació del monument natural del Torrent de Pareis

3.1.1. Projecte d'obertura de punts d'informació del monument natural del Torrent de Pareis

El 14 de juliol es va posar en marxa el Servei d'informació del Monument natural del Torrent de Pareis. Aquest servei va funcionar tots els dies de la setmana fins el dia 31 d' octubre, per donar informació als visitants del Monument i assessorar als visitants que volen gaudir de l' excursió del Torrent de Pareis dins el paratge natural de la Serra de Tramuntana. A més l'equip d'informadores s'ha encarregat de la recollida de dades d' interès per a posteriors anàlisis estadístics, com ara número de visitants, procedencia, etc.

El servei realitzat per 3 informadores contractades per Espais de Natura Balear ha constatat de dos punts d'informació:

- Punt d'informació al Passeig de Sa Calobra (Horari 10:30-17:30).
Aquest punt ha estat obert durant 84 dies dins el període 14 de juliol de 2010 – 13 d'octubre de 2010. A partir del dia 14 d'octubre va romandre tancat per perill de despreniments i l'equip d'informadores es trasllada al punt d'informació de Ca s'Amitger a Lluc.
- Punt d'informació a Escorca (Horari 7:00-14:00 hores).
Aquest punt ha estat obert durant 46 dies dins el període 14 de juliol de 2010 – 1 de setembre de 2010. A partir del 2 de setembre va romandre tancat per ordre de la direcció d'Espais de Natura Balear, per un conflicte no resolt amb la propietat on es situa la caseta.



3.1.2. Projecte d'obres centre interpretació de Ca s'Amitger

L'article 2.h del PORN de la serra de Tramuntana (Decret 19/2007, de 16 de març) estableix que s'han de promocionar, en els indrets que sigui oportú, activitats d'ús públic i educació ambiental que contribueixin a un millor coneixement i valoració del paisatge. L'obertura d'un centre d'interpretació ambiental servirà per dur a terme aquestes activitats d'ús públic i educació ambiental.

A més l'article 73.2 del Decret 19/2007, de 16 de març, estableix que la conselleria competent en matèria de medi ambient ha d'habilitar centres de recepció i d'interpretació de la Serra de Tramuntana amb la finalitat de donar a conèixer els seus valors ambientals i socioculturals.

És per aquest motiu que s'han reiniciat les obres de reforma i rehabilitació de les cases de ca s'Amitger. Aquest centre d'interpretació ajudarà a la sensibilització dels visitants pel que fa al patrimoni natural i cultural de l'espai natural protegit i potenciarà la possibilitat d'aprofundir en el seu coneixement.

Una vegada finalitzades les obres el centre d'informació i interpretació disposarà:

- d'un punt per oferir informació sobre excursions, rutes i itineraris interpretatius autoguiats pel paratge natural de la Serra de Tramuntana i d'aquesta manera promocionar activitats d'ús públic que contribueixin a un millor coneixement i valoració del paisatge.
- un espai per ubicar una exposició interpretativa.

- un espai de treball per l'equip d'educació ambiental i el personal tècnic del Paratge natural de la Serra de Tramuntana.

La finalització de les obres del punt d'informació i del centre d'interpretació de ca s'Amitger està prevista per finals de desembre de 2010 i la instal·lació de l'exposició interpretativa pel gener de 2011.

3.2. PROGRAMA D'INTERPRETACIÓ I EDUCACIÓ AMBIENTAL

El programa d'interpretació i educació ambiental inclou les visites guiades, itineraris habilitats dins les finques públiques al paratge natural de la Serra de Tramuntana, les estades al centre d'educació ambiental de Binifaldó i els possibles centres d'interpretació de la Serra de Tramuntana.

3.2.1. Itineraris interpretatius guiats

a) Públic en general.

Els itineraris interpretatius van dirigits al públic en general amb l'objectiu de divulgar els valors naturals i culturals de la Serra de Tramuntana. Aquesta activitat es realitza habitualment en dissabte i els participants poden triar l'itinerari que consideren més interessant dins l'oferta de la Serra.

Els itineraris que s'han ofertat durant aquest any han estat:

- Camí dels Ribassos. (Deià).
- La Font de s'Obi. Finca de Planícia. (Banyalbufar).
- Sa Moleta, de Son Amer a Binifaldó. (Escorca).
- Els Pixarells. (Escorca).
- Sa Cometa dels Morts. (Escorca).
- Sa Bassa de Binifaldó. (Escorca).
- Les Voltes d'en Galileu. (Escorca).
- La finca pública de Son Moragues. (Valldemossa).
- Valldemossa i l'ermita de la trinitat.
- La Comuna de Valldemossa.
- Formentor i Cala Murta. (Pollença).
- El Camí de Binibassí. (Fornalutx).

Les visites guiades han estat les següents:

- 16-01-2010 Visita guiada a la Comuna de Valldemossa amb el Grup Minerva de Sóller amb la participació de 10 persones.
- 12-06-2010 Visita guiada a Formentor i Cala Murta amb un Congrés de Medicina amb la participació de 30 persones.

- 27-08-2010. Projectió de l'audiovisual "Les petjades del Passat" dins el programa de festes de l'Ajuntament d'Estellencs amb la participació de 42 persones.
- 25-09-2010. Visita guiada a la bassa de Binifaldó amb un grup familiar de 12 persones.
- 9-10-2010. Visita guiada a la Cometa dels Morts. amb un grup de 7 persones.
- 30-10-2010 Visita guiada a la Comuna de Valldemossa amb un grup de 34 persones.

Les visites guiades i la projecció de l'audiovisual han suposat la participació d'un total de 135 persones.



b) Escolars.

Els itineraris interpretatius per escolars tenen com a objectiu apropar als alumnes al coneixement de la Serra de Tramuntana i estan vinculats al currículum escolar. S'oferten als diferents nivells educatius des d'educació infantil, primària, secundària fins a batxillerat, així com a les escoles-tallers.

Aquestes activitats educatives s'ofereixen de dilluns a divendres i van acompanyades d'una visita prèvia que es realitza al centre educatiu abans de desenvolupar l'itinerari interpretatiu i serveix per introduir als alumnes en la descoberta de la Serra i concretar amb els mestres i professors els objectius i continguts curriculars de la sortida.

En concret els itineraris ofertats són:

- Anem a la muntanya. Es Fornassos. Caimari.
- Sa Bassa de Binifaldó. Escorca.
- Camí Vell de Pollença. Escorca.
- La Vall de Sant Miquel i les Fonts Ufanes. Campanet.
- Els Pixarells. Escorca.
- Son Moragues. Valldemossa.
- Formentor i Cala Murta. Pollença.
- Sa Moleta: De Son Amer a Binifaldó. Escorca.
- Valldemossa i l'ermita de la Trinitat. Valldemossa.
- Les voltes d'en Galileu. Escorca.

- La Comuna de Valldemossa.
- Sa Cometa dels Morts. Escorca.
- La Font de s'Obi. Finca Pública de Planícia. Banyalbufar.
- El Camí dels Ribassos. Deià.
- El camí de Binibassí. Fornalutx.

Durant aquest any 2010 s'han realitzat un total de 101 itinerari interpretatius a la Serra de Tramuntana que ha suposat la participació de 3425 alumnes, si bé no queden reflexes els itineraris interpretatius del mes de desembre degut a que encara no s'han desenvolupat els itineraris interpretatius.



3.2.2. Tallers ambientals.

Durant l'any 2010 s'han realitzat els següents tallers ambientals:

- Dia 29-03-2010 taller d'alimentació saludable amb la participació de 40 alumnes del col·legi Sant Francesc de Muro.
- Dia 12-04-2010 taller d'alimentació saludable amb la participació de 48 alumnes del col·legi públic de Calonge.



3.2.3. Projecte per oferir estades al c.e.a de Binifaldo i itineraris per a nins que estan a cases d'acollida

A la nostra societat, malauradament, hi ha infants, que per un motiu o un altre, no poden viure amb les seves famílies. Però afortunadament hi ha entitats sense ànim de lucre que acullen a les seves llars aquests infants i es preocupen per donar-los una bona educació i inculcar-los uns valors. Aquestes entitats necessiten un suport econòmic per poder dur a terme activitats extraescolars, pel desplaçament, manutenció, educació...

En aquest projecte s'han ofert als centres i llars de menors de tota l'illa de Mallorca estades al centre d'educació ambiental de Binifaldó i itineraris interpretatius guiats pel paratge natural de la Serra de Tramuntana. D'aquesta manera s'ha aconseguit donar a conèixer a aquests nins els valors naturals i culturals d'aquest paratge natural.

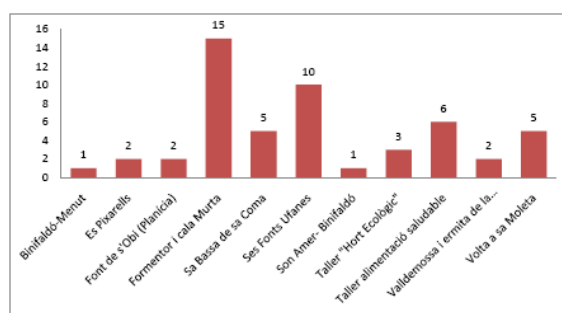
S'ha contractat un servei extern d'educació ambiental que s'ha encarregat de dur a terme els tallers i els itineraris interpretatius i un servei d'autocar per als trasllats.

Per escollir els centres participants es va contactar amb la Conselleria d'Afers Socials.

La majoria dels centres d'acolliment es van mostrar molt sorpresos, interessats i agraïts amb el projecte. Entre les llars d'acollida que han participat en el projecte podem esmentar: Puig des Bous, FUNDACIÓ NATZARET, Son Bosch Nou, Es Mercadal, Llars el Temple, Llar de Son Gibert, Pare Montalvo, Minyones I, Minyones II, Minyones III, Betlem, Mater Misericordiae, Es Raiguer, INTRESS, IMAS.

Un total de **299 alumnes** han tengut l'oportunitat de realitzar diferents activitats ambientals didàctiques al llarg de tota la Serra de Tramuntana. La majoria d'ells van sol·licitar totes les activitats que se'ls oferien realitzant en la major part dels casos tant els itineraris com les estades al refugi de Binifaldó. Per això, tot i adreçar-se el projecte a aquests 299 alumnes, la majoria d'ells han pogut gaudir de més d'una activitat. Per això, tot i que van ser els mateixos nins, aquestes activitats les han gaudides **794 participants** en total (sense tenir en compte als diferents educadors que feien l'acompanyament).

Al següent gràfic es poden veure els itineraris i tallers realitzats i el nombre de vegades que es feren:



Aquest projecte ha estat subvencionat per l'obra social La Caixa.



3.2.4. Creació d'un itinerari per a persones amb mobilitat reduïda a la finca pública de Cúber

Un espai natural protegit ha d'estar a l'abast de tots els ciutadans, sense que cap grup de població pugui quedar exclòs. Per això, amb la finalitat de fer accessibles alguns itineraris del paratge natural de la Serra de Tramuntana al major nombre de persones possible es proposa habilitar un itinerari interpretatiu adaptat a persones amb mobilitat reduïda pels voltants de l'embassament de Cúber.

Aproximadament en el quilòmetre 34 de la carretera C-710 de Lluc a Sóller, hi ha l'entrada a l'embassament de Cúber. L'itinerari, que segueix un camí asfaltat fins a la presa, és pràcticament pla. Per aquest motiu és considera un lloc idoni perquè habilitar un itinerari adaptat a persones que fan servir cadira de rodes. D'aquest itinerari se'n poden destacar les impressionants panoràmiques de les muntanyes que envolten l'embassament i les repoblacions realitzades.

Enguany, s'ha redactat el projecte per habilitar l'itinerari.

Es preveu que es puguin finalitzar dins el mes de gener de 2011 dins el mes de gener de 2011. Les actuacions que es duran a terme són:

- Instal·lació de panells interpretatius dels valors naturals i paisatgístics de la finca pública de Cúber. Aquests panells s'han dissenyat amb braille i relleu per tal de fer-los accessibles a persones amb discapacitat visual.
- Senyalitzar la reserva d'una plaça d'aparcament per minusvàlids.
- Adaptar la barrera d'accés a la finca.

Aquest projecte està finançat per l'obra social la Caixa.



3.2.5. Execució Itinerari sensorial per a discapacitats visuals a la finca pública de Binifaldó

S'ha habilitat un itinerari sensorial adaptat a persones amb discapacitat visual però obert a totes les persones a la finca pública de Binifaldó en el paratge natural de la Serra de Tramuntana.

L'itinerari comença i acaba a les cases de Binifaldó, actualment utilitzades com a centre d'educació ambiental, en el terme municipal d'Escorca. Té una distància de gairebé un quilòmetre (només anada), amb diferents aturades. Correspon a un tram de l'itinerari que transcorre pel GR-221, el camí vell de Lluc a Pollença.

L'itinerari sensorial convida a l'experimentació de les capacitats sensorials. Està dirigit a persones amb discapacitat visual però també pot ser realitzat per a persones sense problemes de visió per tal de tenir una percepció i comprensió més enriquidora de l'espai. L'itinerari vol potenciar l'exploració de la natura a través dels sentits de l'oïda, el tacte i l'olfacte.

Per l'adaptació de l'itinerari s'han realitzat les següents actuacions:

- Adaptació del ferm: s'han aplanat i anivellat aquells trams de camí que dificultaven el pas.
- Instal·lació d'una fusta guia. Tota la ruta està marcada per una fusta que serveix de guia tant per indicar el camí com els punts d'interès. Quan hi ha un element interpretatiu a destacar la fusta fa un angle de 90° que indica una aturada.
- Instal·lació de panells interpretatius adaptats a persones amb discapacitat visual. Estan fets en braille i autorelleu. Així, els usuaris invidents poden conèixer si la planta que toquen és una estepa o si el que oloren és romaní.

Amb l'habilitació d'aquest itinerari s'ha començat a fer accessible l'espai natural i d'aquesta manera fer possible que totes les persones puguin gaudir i conèixer l'entorn del paratge natural de la Serra de

Tramuntana i d'aquesta manera contribuir a conservar i a respectar el seu patrimoni natural i cultural.

Aquesta actuació ha estat finançada per l'Obra Social la Caixa.



Començament de l'itinerari

Detall de fusta guia i panell

3.2.6. Centre d'interpretació de Ses Fonts Ufanes.

S'ha dut a terme la redacció del projecte de reforma interior de l'edificació existent a la finca segellat pel Col·legi Oficial d'Arquitectes (28.09.2009, 16/00319/09). L'objecte de la reforma és habilitar l'edificació existent com a centre d'interpretació ambiental. La intenció es crear dins l'espai no distribuït de l'edificació i respectant en tot allò possible la construcció existent, tres dependències principals. Les dues primeres seran accessibles als visitants de la finca i consisteixen en un vestíbul obert a l'exterior mitjançant un gran portal que funcionarà alhora com a espai d'exposició, i que donarà pas a una sala de majors proporcions per a la projecció de documents audiovisuals. La tercera dependència esdevé del tancament de la zona de cuina i menjador, que actualment formen part de l'espai no distribuït de l'edificació.

Alhora, el projecte contempla també l'adaptació de l'edificació a persones amb mobilitat reduïda i la instal·lació de plaques solars.

En el moment de la redacció d'aquesta memòria s'està pendent d'obtenir la llicència d'obres de l'Ajuntament de Campanet. L'obtenció de la llicència d'obres està condicionada a la declaració de les obres de reforma i el seu futur ús de centre d'interpretació com a d'interès general per part del Consell de Mallorca.

La finca pública de Gabellí Petit compta amb un nombrós volum anual de visitants que es concentren en els dies que les fonts ragen. Aquests visitants són excursionistes eventuais atrets pel fenomen hidrogeològic. Per tal d'adequar els camins a l'afluència de visitants es va preveure la revisió i modificació dels itineraris existents. Les actuacions que s'han dut a terme han estat:

- Adequació de la senyalització al Manual de Senyalització vigent. S'han revisat les senyals antigues de la finca i s'han dissenyat i fabricat noves senyals. El canvi de senyalització no sols es justifica per l'adequació al Manual, sinó que s'han considerat els conflictes senyalats pel personal de la finca i la necessitat de regular millor el trànsit dels visitants. En el moment de la redacció d'aquesta memòria s'han fabricat les senyals; està prevista la seva col·locació en el mes de desembre de 2010. També s'eliminaran les senyals obsoletes, com ara, senyals de prohibit el pas, de "Coto Privado de Caza", d'adquisició de la finca. Amb l'objectiu de reduir l'impacte negatiu en el paisatge, s'ha reduït el nombre de senyals.
- Minimització de riscos: s'han previst senyals que indiquen punts o elements que suposen algun perill pels visitants, com és el cas del dipòsit d'incendis.
- Instal·lació de tancaments dissuasoris en els punts més conflictius, com ara el talaiot. S'ha instal·lat un tancament de pals d'ullastre amb l'objectiu no tant d'impedir físicament el pas, ja que suposaria un impacte negatiu en el paisatge, sinó de dissuadir del trànsit per aquestes zones; és per això que s'acompanyarà de senyals interpretatives.
- Disseny i execució d'una guia de bolets."Guia de bolets d'alzinar Monument Natural de les Fons Ufanes. Guia de passeig."
- Producció de l'audiovisual de les fons Ufanes que s'emetrà al centre d'interpretació



Tancament dissuasori

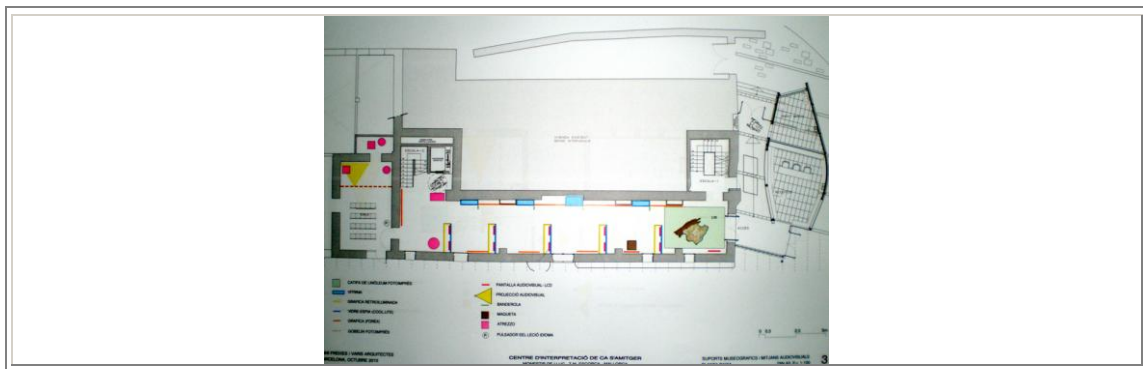
3.2.7. Exposició centre interpretació ca s'Amitger.

Les cases de ca s'Amitger a Lluç reuneixen tots els requisits per poder ubicar-hi una exposició on donar a conèixer als visitants els principals valors naturals i culturals del Paratge natural de la Serra de Tramuntana, així com les tasques de gestió que s'hi duen a terme. El disseny i la redacció de l'exposició interpretativa del Paratge Natural de la Serra de Tramuntana ha consistit en:

- La conceptualització de l'exposició ha inclòs:

- La recerca documental i revisió bibliogràfica.
- La realització d'entrevistes amb habitants de la Serra i reunions amb possibles col·laboradors locals.
- La conceptualització i estructuració temàtica del Centre d'Interpretació.
- Redacció de continguts complets de les exposicions.
- El disseny de l'espai expositiu ha inclòs:
 - Anàlisi de l'espai on tindrà lloc l'exposició.
 - Proposta de distribució de l'espai en funció dels àmbits definits pel projecte de continguts.
 - Proposta de distribució dels elements a l'espai.
 - Proposta de il·luminació.
 - Proposta d'audiovisuals
 - Descripció detallada dels elements de muntatge necessaris.

L'obertura de l'exposició es té prevista a finals de gener de 2011.



3.2.8. Projecte d'adequació d'itineraris a la finca pública de Planícia

Amb la obertura al públic de la finca de Planícia l'abril de 2008, es varen adequar i senyalitzar tres itineraris:

- Itinerari del camí d'accés a les cases (3.050 m)
- Itinerari de la Font de S'Obi (1.100 m)
- Itinerari de l'Aljub dels Cristians (2.957 m)

Durant l'any 2010 s'han realitzat diverses tasques de manteniment:

- Retirada d'arbres caiguts a damunt dels camins
- Reparació de les senyals espenyades
- Manteniment de les faixes de defensa contra incendis forestals



3.3. PROGRAMA DE VOLUNTARIAT

Les activitats de voluntariat ambiental que es desenvolupen dins el Paratge Natural tenen com a objectiu la promoció i participació de totes aquelles ONGs o entitats interessades en la conservació del medi i la difusió de valors ambientals.

L'activitat de voluntariat realitzada enguany ha estat:

- Dia 6 de febrer de 2010. Adequació de l'hort ecològic i del jardinet de planta autòctona de les cases de Binifaldó, amb la participació de 20 voluntaris.

L'activitat de voluntariat ambiental va consistir en l'adequació de l'hort ecològic i del jardinet de planta autòctona. En primer lloc, realitzarem un petit recorregut interpretatiu fins l'olivar de Binifaldó on les educadores ambientals explicàrem l'origen de les cases de Binifaldó i la seva funció com a possessió de muntanya, les comunitats vegetals del bosc de ribera i de l'alzinar, les plantes endèmiques més representatives de l'entorn i la importància de l'olivar a l'economia preturística. A continuació, convidàrem als participants a berenar de coques i sucs de fruita i seguidament iniciarem l'activitat de voluntariat. Aquesta activitat va consistir en eliminar les herbes que envaïen les pastures del jardí de planta autòctona i de l'hort ecològic.

Cal esmentar que l'activitat de voluntariat amb el grup de s'Alzina prevista pel mes de novembre de 2010 ha estat aplaçada al mes de març de 2011 a causa de les reformes previstes de les cases de Binifaldó.



3.4. PROGRAMA DE SENYALITZACIÓ

El projecte de senyalització es va iniciar l'any 2009 quan es va redactar la proposta de senyalització del paratge natural de la serra de Tramuntana i del monument natural de ses fonts Ufanes d'acord amb el Manual de senyalització d'Espais de Natura Balear. Durant l'any 2010 s'han dissenyat i executat les senyals i s'està començant amb les tasques d'instal·lació.

Les actuacions que s'han dut a terme han estat:

- Disseny de les senyals de les finques públiques (Son Moragues, Cúber, Menut, Binifaldó, Gabellí Petit i Mortitx), de les senyals de les zones conflictives i de les senyals de les zones d'exclusió problemàtiques.
- Fabricació de les senyals de les finques públiques de Son Moragues, Gabellí Petit i Mortitx, i del monument natural del torrent de Pareis.
- Sol·licitud de les llicències necessàries per a la col·locació de les senyals.
- Col·locació de les senyals. En el moment de la redacció d'aquesta memòria s'han iniciat els treballs de col·locació a les finques públiques de Son Moragues, Menut, Binifaldó i Mortitx. Està previst que finalitzin entre els mesos de desembre de 2010 i gener de 2011.

Aquesta actuació ha estat finançada per l'Obra Social la Caixa.

3.5. PROGRAMA DE PUBLICACIONS I ALTRE MATERIAL DIVULGATIU

Aquest programa, a través de projectes de diferents publicacions, pretén incrementar l'oferta de material divulgatiu del paratge natural de la Serra de Tramuntana.

3.5.1. Projecte de disseny i impressió dels itineraris de la Serra de Tramuntana

Continuant amb l'oferta de publicacions relacionades amb el paratge natural de la serra de Tramuntana, s'han redactat, traduït i dissenyat 15 nous fulletons d'itineraris en l'àmbit del paratge. Els fulletons seran impresos en el mes de desembre.

Els itineraris que s'editaran enguany són:

- Camí del Castell d'Alaró
- Camí des Correu
- Camí des Grau

- Itinerari de ses fonts Ufanes
- Camí de cala Figuera
- Camí de sa comuna de Valldemossa
- Camí de Binibassí
- Camí des Pixarells
- Camí vell de Caimari a Lluc
- Camí vell de Lluc a Pollença
- Puig d'En Galileu
- Itinerari de s'Esclop
- Pujada als Tossals Verds
- Volta des General
- Itinerari a la finca de Galatzó

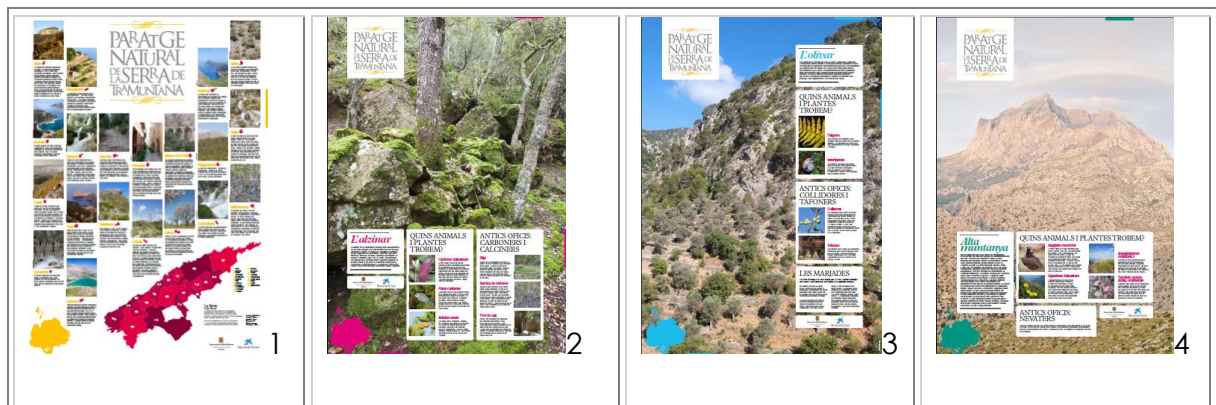
Aquest és un projecte finançat per l'Obra Social la Caixa.

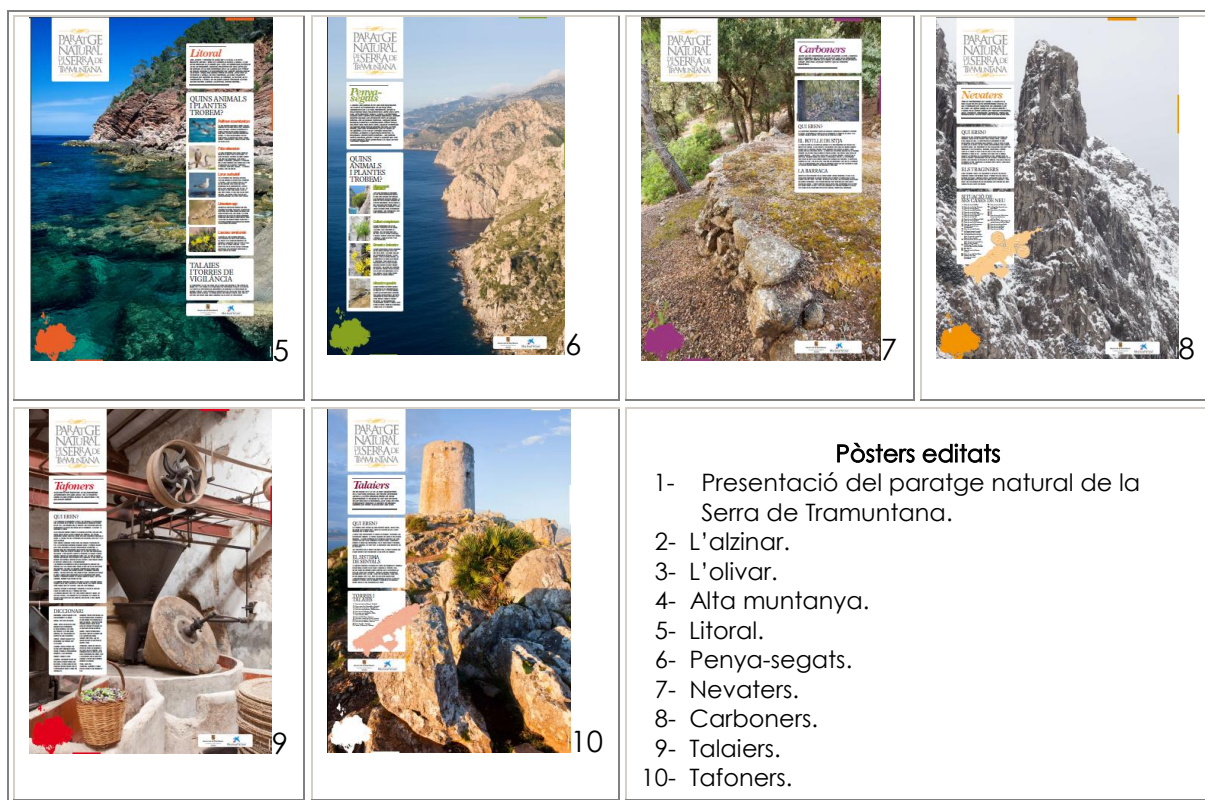
3.5.2. Edició pòsters sobre els valors de la Serra.

S'ha dissenyat una col·lecció de pòsters dirigida als centres educatius i públic en general per donar a conèixer els valors naturals i culturals del paratge natural de la serra de Tramuntana. En el moment de la redacció d'aquesta memòria s'han enviat a impremta els 10 pòsters que estava projectat treure enguany. Els títols d'aquests pòsters són:

- Presentació del paratge natural de la serra de Tramuntana.
- L'alzinar.
- L'olivar.
- Alta muntanya.
- Litoral.
- Penya-segats.
- Nevaters.
- Carboners.
- Talaïers.
- Tafoners.

Aquest és un projecte finançat per l'Obra Social la Caixa.





3.6. PROGRAMA D'ALTRES EQUIPAMENTS D'ÚS PÚBLIC

L'objectiu d'aquest programa és mantenir i incrementar els equipaments d'ús públic de la Serra de Tramuntana. S'inclouen aquells equipaments no relacionats amb educació i interpretació ambiental com ara refugis, manteniment d'edificacions de finques públiques, i aparcaments.

3.6.1. Projecte de refugi de la casa de ses Collidores a la finca pública de Planícia

L'objectiu d'aquest projecte es la realització d'un refugi dins la xarxa d'àrees de lleure (XALEN) de la Conselleria de Medi Ambient.

Durant l'any 2010, s'ha procedit a la obtenció de totes les llicències pertinents per tal de poder començar les obres dins el mes de desembre de 2010.



3.6.2. Projecte de consolidació de cobertes de les cases de Planícia. Execució.

Aquest projecte té com a objectiu la consolidació estructural i el canvi de les cobertes de les cases dels amos, dels senyors, de la tafona i d'altres petites edificacions annexes de la finca de Planícia per a una posterior adaptació de les cases com a espais oberts al públic visitant.

Durant l'any 2010 s'ha procedit a sol·licitar els permisos adients i realitzar les oportunes modificacions que han estat determinades pel departament de patrimoni del Consell de Mallorca.

En aquests moments Espais de Natura Balear compta amb la totalitat dels permisos amb la qual cosa es pot sol·licitar el comptador d'obra per tal de començar les obres dins el mes de desembre de 2010.



3.6.3. Projecte d'adequació d'un espai com a aparcament a la finca pública de Planícia. Execució.

Aquest projecte parteix de la necessitat de crear una zona d'aparcament prop de l'entrada de la finca pública de Planícia, ja que actualment l'accés des de Banyalbufar no és viable, ni pel camí Vell de Planícia ni pel GR. Aleshores l'accés es realitza normalment per la carretera de Banyalbufar a Estellencs (llevat de qualche excursionista que accedeix per la GR des de Estellencs).

Això, provoca que la gent deixi cotxos mal aparcats a la carretera o bé que accedeixi caminant per la mateixa amb els problemes que això suposa al tractar-se d'una carretera molt estreta i sense pràcticament voral.

L'aparcament s'ha executat aprofitant una petita explanada existent devora la carretera dins els 20 metres adjacents a la mateixa.

La superfície aproximada de l'aparcament és de 510 m², amb capacitat per 14 turismes. El ferm ha estat realitzat amb àrids de diferents granulometries per tal de garantir la seva resistència i perdurabilitat en el temps. Prèviament a la execució de la explanada s'ha instal·lat un tub de desguàs connectat al ja existent que travessava la carretera, mitjançant un pou de registre.

Així mateix s'ha condicionat un pas per travessar la carretera i un petit tirany amb una esglaons de fusta per accedir al camí d'accés a les cases.

El perímetre de l'aparcament s'ha delimitat amb bionda folrada en fusta per tal de minimitzar l'impacte visual.



Vista aparcament

Esglaons d'accès a camí de les cases.

3.7. PROGRAMA D'ESTUDIS RELACIONATS AMB ÚS PÚBLIC

3.7.1. Projecte de creació d'una base de dades d'inventari dels camins i itineraris d'ús turístic i d'oci.

En el marc del projecte d'inventari dels camins i itineraris d'ús turístic i d'oci s'han executat les següents accions:

- Seguiment de l'estat dels catàlegs de camins dels municipis en l'àmbit del paratge natural de la serra de Tramuntana.
- Recopilació d'excursions més habituals en mitjans de comunicació i en Internet.

La finalitat és conèixer les rutes que transiten en l'àmbit del paratge per a donar compliment als articles del PORN relacionats amb les activitats de lleure. L'objectiu final d'aquets articles és compatibilitzar aquestes activitats amb la conservació dels recursos naturals.

3.7.2. Projecte de redacció d'un document de criteris tècnics sobre les autoritzacions d'activitats esportives de risc i l'acreditació d'empreses esportives

El Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals de la Serra de Tramuntana té dins el seu articulat nombroses referències al futur Pla Rector d'Ús i Gestió (PRUG), encara no redactat. Determinades activitats com ara les activitats esportives o l'acreditació d'empreses representen un % considerable de sol·licituds d'autoritzacions. Amb la finalitat d'establir uns criteris únics que puguin servir per resoldre de forma objectiva aquests expedients s'han redactat per part del paratge natural de la Serra de Tramuntana criteris per a les següents activitats:

- Acampada i biviac, acreditació d'empreses, barranquisme o descens de torrents, curses de muntanya, escalada, pesca submarina, senderisme, vol lliure.

En principi, es preveu que l'aprovació dels esmentats criteris es realitzi dins el mes de desembre d'enguany, mitjançant una Instrucció del director general de Biodiversitat.

4. Àrea d'investigació i seguiment



Els objectius fonamentals dels programes i projectes d'aquest apartat són millorar el nivell dels coneixements sobre les espècies i els ecosistemes presents al paratge natural i permetre l'avaluació de les amenaces existents i dels resultats de les accions de gestió.

4.1. PROGRAMA D'INVESTIGACIÓ

4.1.1. Projecte de Recerca entomològica

Al llarg de 2010 s'ha continuat amb el recull bibliogràfic en relació a la entomofauna present al Paratge Natural de la Serra de Tramuntana i fins al moment es tenen catalogats un total de 364 tàxons d'insectes dins l'àmbit de l'espai natural i 504 invertebrats (inclosos els insectes).

La col·lecció entomològica s'ha anat mantenint i compta a data de realització de la present memòria amb un total de 327 individus degudament conservats repartits en els següents grups:

GRUP TAXONÒMIC	NOMBRE D'INDIVIDUS
Pendents	9
Mol·luscs	22
Isopoda	6
Miriapoda	6
Arachnida	35
Orthoptera	12
Dermaptera	4
Mantoidea	1
Odonata	9
Lepidoptera	87
Hemiptera	20
Coleoptera	68
Diptera	9
Altres grups	13
TOTAL	327

4.1.2. Quantificació de la població reproductora de *Bufo balearicus* a sa Bassa de Binifaldó

Al llarg de la primavera de 2010 es va realitzar un seguiment amb visites diürnes i nocturnes per tal de quantificar la població reproductora de *Bufo balearicus* a sa Bassa de Binifaldó.

L'any 2006 es va constatar la reproducció d'aquesta espècie per part de naturalistes, un d'ells actualment tècnic del paratge natural, a la Bassa de Binifaldó. No obstant això i malgrat s'han destinat 7 jornades a la seva detecció únicament s'ha produït l'escolta d'un exemplar adult al mes d'abril i no s'ha constatat la reproducció, per la qual cosa no s'ha pogut avaluar la població reproductora, ja que pel que sembla no es manté la reproducció d'aquesta espècie.



4.1.3. Catàleg de flora vascular de la finca pública de Planícia.

Al llarg de 2009-2010 i mitjançant un conveni TUO entre la Fundació Universitat Empresa de les Illes Balears i Espais de Natura Balear s'ha realitzat un catàleg florístic de la finca pública de Planícia, amb la finalitat de contribuir a un millor coneixement de la biodiversitat d'aquesta finca pública.

En el seu conjunt s'han catalogat un total de 374 tàxons de 80 famílies diferents, dels quals un 10.42 % corresponen a espècies endèmiques. Veure taula resum.

	Famílies	Gèneres	Espècies	Tàxons infraespecífics	Tàxons	Endèmics	Naturalitzats
Equisetophyts	1	1	1	0	1	0	0
Pteridophyts	5	6	5	3	8	0	0
Gymnospermes	3	3	2	1	3	0	0
Dicotyledones	59	189	232	47	279	34	4
Monocotyledones	12	51	71	12	83	5	2
Total	80	250	311	63	374	39	6

4.1.4. Catàleg de flora vascular del Paratge Natural de la Serra de Tramuntana.

Fins a data de realització de la present memòria s'han detectat un total de 1.537 tàxons de flora repartits en els següents grups:

FLORA	GRUPS TAXONÒMICS	NOMBRE TÀXONS
Micològica	Ascomycota Basidiomycota Amoetozoa	175
Liquénica	Ascomycota	167
Ficològica	Chlorophyta Ochrophyta Rhodophyta	17
Briofítica	Hepatophyta Antocarophyta Lycopodiophyta	149
Pteridofítica	Equisetophyta Pteridophyta Gnatophyta	40
Vascular	Coniferophyta Magnoliophyta	989
TOTAL		

Cal esmentar que dins aquest llistat s'han inclòs els fongs i els líquens, tot i que no són pertanyen al Regne Vegetal, tradicionalment s'inclouen dins la flora, per la qual cosa s'ha optat per incloure'ls especificant els grups taxonòmics al que pertany cada flora.

4.1.5. Catàleg de la fauna del Paratge Natural de la Serra de Tramuntana

Al llarg de 2010 s'ha procedit a la realització del catàleg de fauna del Paratge Natural de la Serra de Tramuntana mitjançant el recull bibliogràfic en publicacions científiques. Fins a data de realització de la present memòria s'han detectat un total de 829 tàxons de fauna repartits en els següents grups:

GRUPS TAXONÒMICS	NOMBRE TÀXONS
Bryozoa	1
Porifera	2
Cnidaria	3
Annelida	8
Echinodermata	4
Platyhelminthes	4
Nematoda	2
Arthropoda	504
Mollusca	62
Chordata	239

Aquesta xifra ni molt manco s'acosta a la biodiversitat real de l'espai natural protegit, sinó que posa de manifest la manca de coneixement en grups com ara els invertebrats. En el cas dels Chordats terrestres si que s'ajustaria, però en el cas dels marins caldria aprofundir una mica més per tal de conèixer la diversitat íctica de les àrees marines del paratge natural de la Serra de Tramuntana.

4.1.6. Inventari de biodiversitat a les Zones d'exclusió del Paratge Natural de la Serra de Tramuntana

Al llarg de 2010 s'han visitat les zones d'exclusió de l'illot de Formentor i la Mola de Planícia, per tal de fer una primera visita en el cas de l'Illot de Formentor i per determinar la riquesa florística en el cas de la Mola de Planícia.

Cal destacar de l'inventari de biodiversitat de l'illot de Formentor la presència de l'eruga barrinadora del Garballó (*Paysandisia archon*), una espècie causant de plaga que afecta als garballons silvestres y que fins al moment no s'havia constatat a l'illot en qüestió.

Com a conseqüència d'haver trobat una espècie causant de plaga sobre la vegetació natural es va procedir a informar amb adjunt fotogràfic al Servei de Sanitat Forestal i al Servei de Protecció d'Espècies.

4.2. PROGRAMA DE SEGUIMENT D'HÀBITATS I ESPÈCIES

Aquest programa agrupa els projectes encaminats a identificar, conservar, mantenir i incrementar el nombre de les espècies que destaquen pel seu grau d'amenaça i / o singularitat, especialment les endèmiques, afavorint les poblacions locals.

4.2.1. Seguiment del procés migratori al Paratge Natural de la Serra de Tramuntana

Al llarg de 2010 s'ha realitzat un recompte dels efectius reproductors de *Falco eleonora* dins les costes de la Serra de Tramuntana, en un total de 29 colònies. El resultat del recompte ascendeix de 417 falcons, suposant un increment del 5.56 % en relació a l'any 2009. Cal destacar que s'ha descobert una nova localitat a la zona d'es Carregadors (Estellencs).

Emmarcat dins el mateix projecte es va realitzar la campanya de migració post-nupcial 2010 a Planícia, ben igual que l'any 2009. La campanya es va realitzar entre el 8 d'octubre i el 6 de novembre. En total es varen capturar 1.817 ocells d'11 famílies i 32 espècies. L'espècie més abundants amb el 68.8 % de les captures és *Erithacus rubecula* i 1250 individus anellats. Les espècies més capturades foren: *Sylvia atricapilla* (142), *Turdus philomelos* (74), *Sylvia melanocephala* (68) i *Phoenicurus phoenicurus* (47). Cal destacar la captura de dos exemplars de *Phylloscopus ibericus* (primers anellaments d'aquesta espècie a Mallorca).

4.2.2. BMS Tramuntana

Al llarg de 2010 s'ha continuat amb el seguiment de lepidòpters diürns dins l'àmbit del paratge natural de la Serra de Tramuntana. Aquest seguiment s'ha realitzat en col·laboració amb l'Associació per a l'Estudi de la Natura, entitat que promou i coordina el BMS a l'illa de Mallorca.

Els transectes realitzats han estat: Planícia (Banyalbufar), Galatzó (Calvià), Raixa (Bunyola) i Son Pont (Puigpunyent). Els resultats a grans

trets mostren una reducció molt significativa de la població migrant de *Cynthia cardui*, ben igual que s'ha pogut constatar a la resta de l'illa de Mallorca.

Com a segon any d'execució del BMS Tramuntana s'ha incrementat el coneixement sobre l'activitat (corbes de vol) de totes les espècies presents, fent especial menció a la informació sobre la família *Lycaenidae* que gairebé no es tenia informació (llevat de *Polyommatus icarus balearicus*, que ja era suficient com per elaborar les corbes de vol).



4.2.3. Xarxa de seguiment de líquens com a bioindicadors de contaminació atmosfèrica i Canvi Climàtic.

Al llarg de 2009 es va implantar mitjançant dues localitats de seguiment de líquens (Planícia i Binifaldó) que contenen un total de 10 estacions de seguiment a Planícia i 12 a Binifaldó.

Al llarg de 2010 s'ha procedit a aprendre a manejar la metodologia per a la identificació correcta de les 33 espècies de líquens localitzats a les 22 estacions de seguiment.

De les espècies localitzades y per part de la Universitat Complutense de Madrid es considera que *Lobaria pulmonaria*, *Lobaria amplissima* (= *Dendricocaulon umhausense*), *Nephroma laevigatum*, *Pannaria conoplea* haurien de catalogar-se com a en perill dins el llibre vermell de líquens i en el cas de *Fuscopannaria mediterranea* i *Parmotrema hypoleucinum* haurien de catalogar-se com a vulnerable.

4.2.4. II Pla de recuperació del ferreret (*Alytes muletensis*)

Un any més i seguint amb la col·laboració amb el Servei de Protecció d'Espècies per al desenvolupament de II Pla de Recuperació de Ferreret s'ha participat en l'execució del II Pla de Recuperació del Ferreret

encarregant-se de realitzar el recompte d'algunes localitats naturals i introduïdes.

En el seu conjunt les poblacions de la Serra de Tramuntana han estat xifrades en 37.976 larves, en un total de 33 localitats. Cal fer esment que per tercer any consecutiu les poblacions del Torrent de Can Vela i sa Canal Negra han sortit negatius en relació a la presència de *Batrachochytrium dendrobatidis*, fong causant de la quitridiomicosi.

En relació a la presència d'aquest font el Servei de Protecció d'Espècies ha realitzat tasques de desinfecció a la població del Cocó de sa Bova, si bé no s'ha produït la desinfecció directa al medi s'ha reduït l'índex d'abundància del mateix.

En relació al control de depredadors i en el marc del Pla de Recuperació s'han eliminat 7 serps de 7 localitats diferents.

Per part del Paratge Natural de la Serra de Tramuntana s'ha participat a la VII Reunió Tècnica de Ferrerets, que va tenir lloc els passats 2-3 de desembre a Raixa. Concretament s'han presentat dues comunicacions sobre els avanços en el coneixement demogràfics i les tendències poblacionals dels recomptes larvaris en el període 1991-2010.

Per altra banda, el paratge natural de la Serra de Tramuntana ha realitzat un seguiment de la fracció adulta de ferrerets de les localitats de Aljubets, Can Vela, es Guix i de forma parcial a altres localitats.

4.2.5. Projecte de cartografia de les espècies de flora invasores i potencialment invasores al paratge natural de la Serra de Tramuntana

Al llarg de 2010 amb la col·laboració del Servei dels Agents de Medi Ambient s'ha continuat enregistrant els punts amb presència de flora exòtica dins l'àmbit del paratge natural de la Serra de Tramuntana.

En el seu conjunt s'han recollit observacions d'11 espècies repartides en 22 observacions diferents. Tot el conjunt d'observacions compilades serviran per a desenvolupar el projecte de Control de Flora Exòtica dins l'àmbit de la Serra de Tramuntana que ha iniciat el paratge natural amb el finançament de la Caixa.

4.2.6. Pla de Recuperació de la baldritja (*Puffinus mauritanicus*).

Amb la finalitat de poder realitzar seguiment costaner a l'illa de Mallorca es va realitzar en data 11 de juny de 2010 un recompte de l'espècie. El recompte que fou coordinat per el Servei de Protecció d'Espècies tingué la participació del paratge natural de la Serra de Tramuntana

que va destinar un tècnic per al recompte de *Puffinus mauritanicus* i *Calonectris diomedea* dins a la zona de Formentor (Far de Formentor), recomptant un total de 81 baldritjes i 20 virot. Igualment es va re recompte al Cap Gros (Sóller) per part del GOB

4.2.7. Recompte d'aus aquàtiques hivernants

Un any mes i al llarg del mes de gener de 2010 es va realitzar el recompte d'aus aquàtiques als embassaments de Cúber, Gorg Blau, Mortitx i torrents de Sóller. Els resultats d'enguany foren els següents:

Espècie	nombre
<i>Actitis hypoleucos</i>	2
<i>Anas platyrhynchos</i>	268
<i>Anser anser</i>	8
<i>Ardea cinerea</i>	1
<i>Cairina moschata</i>	11
<i>Gallinula chloropus</i>	7
<i>Larus michahelis</i>	104
<i>Phalacrocorax aristotelis</i>	3
<i>Phalacrocorax carbo</i>	23

4.2.8. Avaluació de la situació de les comunitats de llores al paratge natural de la Serra de Tramuntana en un escenari de canvi climàtic

En el marc del conveni de col·laboració entre la Obra Social La Caixa i la Conselleria de Medi Ambient s'ha aprovat al llarg de l'estiu de 2010 el present projecte que té per objectiu tenir una primera aproximació sobre el coneixement de la situació actual de l'espècie dins l'àmbit de l'espai natural.

El projecte finalitzarà a l'estiu de 2011 i data de realització del present projecte s'ha procedit a la contractació de l'equip que realitzarà la feina (Universitat de les Illes Balears) i s'han encarregat els enregistradors autònoms de temperatura i humitat relativa, que seran instal·lats tan aviat es rebin. El treball de camp per a obtenir la informació demogràfica es realitzarà al llarg de la primavera de 2011.

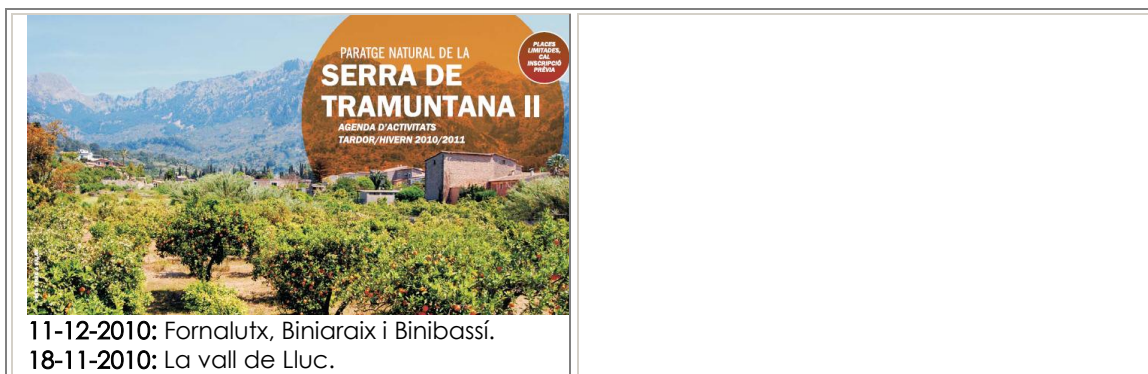
5. Àrea de participació



5.1 PROGRAMA COMARCA

El programa comarca bàsicament es materialitza en la realització de les activitats d'agenda. L'agenda d'activitats es desenvolupa en dos períodes anuals: Primavera- Estiu i Tardor-Hivern amb l'objectiu de promoure la descoberta i l'interès per la Serra de Tramuntana al públic en general. Les activitats són diverses (xerrades, itineraris interpretatius, tallers per infants...) i pretenen abarcar els diferents col·lectius: (famílies, infants, públic especialitzat...). En total s'han realitzat un total de 27 activitats que han suposat la participació de 670 persones. Les activitats realitzades han estat les següents (entre parèntesis número de participants):

 Paratge natural de la Serra de Tramuntana AGENDA DE TARDOR/HIVERN 2009/10 23-01-2010: Activitat de contacontes (16) 30-01-2010: El paisatge de l'arxiduc: Son Marroig i Sa Foradada. (30) 06-02-2010: La Mola de Planícia. (18) 13-02-2010: El poblat talaiòtic de Filicomís i el claper dels Gegants (31) 27-02-2010: El monument natural de ses Fonts Ufanes.(45)	 Paratge natural de la Serra de Tramuntana Agenda de primavera / estiu 2010 20-03-2010: Visita interpretativa al viver de Menut.(45) 26-03-2010:Projecció audiovisual. "Les petjades del passat. Oficis perduts de la Serra de Tramuntana.(72) 10-04-2010:Vall de Sóller i Cooperativa de Sant Bartomeu.(36) 24-04-2010: El mon de les abelles. Caseres de Mortitx.(31) 08-05-2010: Vinyes des Verger.(23) 14-05-2010: Els amfibis i rèptils del PNST.
 Paratge natural de la Serra de Tramuntana Agenda de primavera / estiu 2010 22-05-2010: Miramar,història, cultura i patrimoni.(24) 22-05-2010: II Marató Ornitològica del PNST. 05-06-2010: II Testing del PNST: Menut i Binifaldó. 05-06-2010: Itinerari submarí per l'àmbit marí del PNST.(10) 21-06-2010: El paisatge de l'Arxiduc.(28) 24-07-2010: Les libèl·lules i cavallets del diable al PNST.(18)	 PARATGE NATURAL DE LA SERRA DE TRAMUNTANA I AGENDA D'ACTIVITATS TARDOR/HIVERN 2010/2011 16-10-2010: Taller de conserva d'oliva.(36) 23-10-2010: El mon de les abelles II.(27) 06-11-2010: IV Jornada Micològica del PNST. 06-11-2010: Bàltx d'Avall.(50) 13-11-2010: V Jornada Micològica del PNST. 20-11-2010: Pollença i Visita a la Cooperativa Pagesa.(31) 27-11-2010: Camí de sa Volta des General.



A continuació realitzarem una referència al desenvolupament de les activitats d'agenda:

- Conta-contes per a infants:

L'activitat de conta-contes es va organitzar amb dos torns. Un primer torn adreçat a infants de 3 a 5 anys i un segon torn adreçat nins de 6 i 7 anys. A cada torn vàrem contar quatre contes relacionats amb la Serra de Tramuntana (Frederick el ratolí, Frank la granota, el Reietó i la granota eixerida). Cal esmentar la bona acollida dels responsables de Son Tugores i l'amplitud i servei que oferia l'espai on desenvoluparen l'activitat.



- El paisatge de l'Arxiduc: Son Marroig i sa Foradada.

En primer lloc varen realitzar una visita interpretativa a les cases de Son Marroig per conèixer de més aprop la figura de l'Arxiduc i la seva obra i visitarem el Mirador de Son Marroig situat dins el jardí de les cases. La segona part va consistir en un itinerari interpretatiu fins a Sa Foradada aturant al Mirador de Sa Foradada, al Mirador del Rotllo i al petit port. Els continguts que comentarem durant la visita foren variats des de la biografia de l'arxiduc, els viatges, la seva obra escrita, la construcció de camins i miradors, les coves i el modelat càrstic de la Serra de Tramuntana, el paisatge costaner, etc.



- La Mola de Planícia.

Es tracta d'un itinerari interpretatiu amb un recorregut per camins carboners des de les cases de Planícia fins al cim de la Mola amb aturades explicatives amb l'objectiu de conèixer el sistema d'explotació ancestral d'aquesta possessió de muntanya com a element vertebrador de l'economia dels municipis que l'envolten



- El poblat talaiòtic de Filicomís i el claper del Gegant.

L'itinerari interpretatiu va consistir en la visita a la murada i a l'interior del poblat talaiòtic recolzada per les explicacions sobre la prehistòria a Mallorca i en concret del poblat. Cal esmentar que facilitarem als participants un dossier informatiu sobre l'activitat i el Paratge Natural. Després de la visita ens dirigirem a les cases des Filicomís on poguérem conèixer la possessió i la tafona i seguidament, els propietaris de les cases ens convidaren a un àpat amb productes autòctons. És d'agrair l'amabilitat i interès de la propietat. Finalment visitarem la cova pretalaiòtica de Can Patos. L'activitat va ser molt ben valorada pels participants ja que les explicacions d'en Vicenç Sastre varen ser didàctiques i motivaren l'interès dels assistents en la descoberta de la prehistòria de Mallorca.



- El monument natural de ses Fonts Ufanes.

L'activitat va començar a l'ermita de Sant Miquel de Campanet i a continuació ens dirigirem cap a les Fonts Ufanes on poguérem observar el paisatge rural que envolta la finca de Gabellí Petit, conèixer les comunitats vegetals del bosc de ribera i l'alzinar i alguns dels antics oficis del bosc com el carboners i calciners. Ens aturàrem a observar el talaiot dels doblers i descobrir alguns aspectes de la prehistòria a Mallorca i finalment visitarem les surgències de les fonts ufanes.



- Visita interpretativa al viver de Menut, banc de llavors i l'entorn de les cases.

Per a la celebració del Dia Forestal Mundial organitzarem una visita interpretativa al viver de Menut, el banc de llavors i l'entorn de les cases de Menut. La jornada va començar amb la realització de l'itinerari interpretatiu a càrrec de l'equip tècnic de la Direcció General de Medi Forestal i Protecció d'Espècies, Ibanat i l'equip d'Educació Ambiental del Paratge.

L'activitat va consistir amb una visita al banc de llavors on poguérem observar mitjançant un audiovisual tot el procés de recollida, conservació i sembra de llavors, a continuació realitzarem un joc per identificar diferents tipus de llavors i conèixer les seves característiques i visitarem al viver forestal. L'activitat es va complementar amb un recorregut interpretatiu a les cases de Menut, explicant l'origen, funció i característiques peculiars d'aquestes cases.



- Projecció de l'audiovisual "Les petjades del passat. Oficis perduts de la Serra de Tramuntana".

Aquesta projecció, en format documental, presenta diferents oficis tradicionals del bosc: carboner, nevaters, traginers i garriguers narrats pels mateixos protagonistes o bé per persones estudioses de la matèria. La presentació va ser a càrrec d'en Martí Solivelles i el Director d'Espais de Natura Balear. A la presentació varen participar alguns dels protagonistes de l'audiovisual. Després de la projecció els participants varen celebrar la presentació amb un aperitiu. L'activitat va tenir una durada aproximada de dues hores i mitges i estava adreçada al públic en general.



- Itinerari interpretatiu a la Vall de Sóller i visita a la Cooperativa de Sant Bartomeu.

L'activitat es va organitzar mitjançant la realització de dos grups i dos torns de visita a la cooperativa. La visita a la cooperativa va ser guiada per en Gaspar, mestre tafoner que d'una manera prou didàctica i entretinguda va explicar el procés de fabricació de l'oli a una tafona industrial, la comercialització de cítrics de la Vall i la problemàtica del sector agrícola d'aquesta comarca de la Serra de Tramuntana. Paral·lelament una de les educadores va iniciar l'itinerari interpretatiu de la Vall, partint de la cooperativa i passant pel llogaret de Binibassí, per després anar a la cooperativa mentre l'altre grup realitzava l'itinerari interpretatiu. L'activitat va finalitzar amb un tast de productes

comercialitzats des de la mateixa cooperativa i que són característics de la comarca (olives, oli, confitures de taronja, llimona i oliva, aigua, vi....). Els participants també van tenir l'oportunitat d'adquirir alguns dels productes que es venen a la mateixa cooperativa.



- El món de les abelles i visita a les caseres de Mortitx.

L'activitat s'inicià amb una xerrada sobre l'organització dels eixams d'abelles, la producció de la mel i les tècniques de recollecció. Aquesta xerrada va ser a càrrec d'en Bernat Esteva, president de l'Associació Balear d'apicultors que a més de les explicacions, va projectar un documental didàctic sobre el món de les abelles. Al finalitzar la xerrada, va entregar als participants la revista de l'Associació i un article sobre com podem col·laborar amb la protecció de les abelles. A continuació, ens dirigirem cap a la finca pública de Mortitx acompanyats dels apicultors Onofre Bisbal i Diego que produeixen mel a partir de diferents caseres esteses per la Serra de Tramuntana. A Mortitx realitzarem una visita a les caseres, prèviament els apicultors ens explicaren com havíem d'anar equipats per la sortida, quines són les eines que utilitzen els apicultors i les diferents parts d'una casera, així com les mesures preventives necessàries per evitar una picada d'abella. Visitarem les caseres i allà mateix poguérem observar les diferents classes d'abelles (reina, bagots i obreres) i posteriorment els apicultors recolliren una bresca i testàrem la mel i el més grans un licor elaborat a partir de mel macerada.



- Visita interpretativa a les vinyes des Verger.

L'activitat va començar amb la visita a la tafona a càrrec del viticultor Miquel Fullana que ens va explicar la realització d'oli ecològic a partir de diferents varietats d'oliva cultivades a la mateixa finca d'es Verger; seguidament visitaren les vinyes i el viticultor ens va explicar el mètode de producció de vi ecològic, les diferents varietats de rem utilitzades i les tècniques per evitar plagues. Al celler poguérem observar com es fermentava el vi a una temperatura i a la bodega els mètodes de conservació de vi amb botes de roure francès, així com els diferents vins que produïen. Finalment ens oferí un tast d'oli i vi ecològic acompanyat de crostons de pa, tomàtiga rallada, formatge i fuet.



- Els amfibis i rèptils del Paratge Natural de la Serra de Tramuntana.

Amb la finalitat de donar a conèixer la biologia i ecologia dels amfibis i rèptils del Paratge Natural de la Serra de Tramuntana es va impartir una conferència a la biblioteca municipal d'Esporles.

Grans i petits gaudiren d'una xerrada de poc més de 90 minuts que fou interrompuda, positivament parlant, per comentar experiències personals dels assistents així com dubtes i curiositats que sabien sobre els amfibis i rèptils.

- Miramar, història, cultura i patrimoni.

L'activitat dirigida pel filòleg Tomàs Vibot es va iniciar a les 10'00 h de matí visitant primer la tafona i una petita exposició de la família del imperi autro-hungares ja que un del temes principals de la sortida era aprofundir en la figura de l'Arxiduc Lluís Salvador. A continuació, visitarem l'interior de les cases de Miramar. Seguidament, el Dr. Sevilla, propietari de Miramar ens introduir en la vida i obra d'en Ramon Llull i la importància de la seva filosofia a partir del còdice de la vida del beat. Després de berenar, visitarem l'exterior de Miramar, els jardins, el mirador de Miramar i el mirador de sa Ferradura amb unes vistes espectaculars sobre Sa Foradada i els pontets de pedra en sec per on discorre el torrent de la Font Coberta.

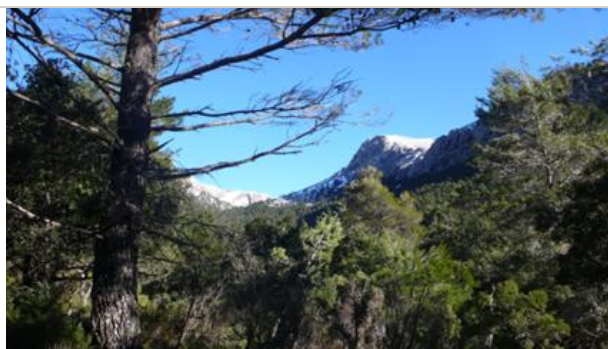


- Il Marató Ornitològica del Paratge Natural de la Serra de Tramuntana.

Aquesta activitat fou cancel·lada ja que el dia anterior a l'activitat no s'havia apuntat cap participant.

- Itinerari interpretatiu des de la font des Noguer a la font des Prat.

L'itinerari va començar a l'àrea recreativa des la Font des Noguer i des d'aquí iniciarem la sortida que va discorre vora la canaleta que va del Gorg Blau a Cúber fins entrar dins l'alzinar. Realitzarem vàries aturades interpretatives: el paisatge del Pla de Cúber, la vegetació de muntanya, la construcció dels embassaments, l'origen de les fonts de mina, els incendis forestals, els aprofitaments del bosc, etc. Per facilitar la participació realitzarem dos grups, cadascú amb una educadora ambiental. Durant l'itinerari, a l'altura del creuer del Puig de Tossals Verds, un dels participants va sofrir una caiguda que li va impedir continuar amb l'activitat ja que no podia moure el turmell fet que va modificar la previsió de l'activitat. Inicialment dos participants del grup dugueren l'al·lota accidentada mentre el servei d'emergència 112 es feia càrrec, enviaren a una dotació de bombers de Sóller i l'helicòpter de rescat. Fou aquest qui finalment s'encarregà del rescat i transportà a la persona accidentada fins a l'hospital d'Inca. Cal esmentar la rapidesa i eficàcia del servei d'emergències.



- II Testing del Paratge Natural de la Serra de Tramuntana: Menut-Binifaldó.

Amb la finalitat d'apropar a la població insular la biodiversitat del Paratge Natural de la Serra de Tramuntana es va realitzar el II Testing, aquest cop a la finca pública de Binifaldó. Els assistents varen realitzar fotografies a les espècies que anaven observant mentre es feia un recorregut dins la finca pública. Finalment es va fer una projecció comentada amb les fotografies realitzades.

- Itinerari submarí per l'àmbit marí del Paratge Natural de la Serra de Tramuntana.

L'itinerari submarí es va realitzar a Cala Figuera de Pollença donant a conèixer els principals valors d'aquest lloc catalogat com a LIC. Durant la baixada cap a la cala es parlà del paisatge de Formentor i dels penyassegats considerats com a zona d'exclusió pels seus alts valors ambientals. Una vegada a la cala, explicarem els organismes que viuen a la costa així com la seva zonificació. Finalment, es feu una immersió amb una durada aproximada de vint minuts per tal de conèixer l'hàbitat de la Posidònia oceànica i els principals organismes marins que hi viuen.



- El paisatge de l'Arxiduc.

L'activitat realitzada per en Nicolau Cañellas Serrano va consistir en una xerrada sobre l'obra de l'Arxiduc Lluís Salvador d'Àustria i la seva influència sobre el paisatge de Miramar. Aquesta activitat es va realitzar a la Sala de Plens de l'Ajuntament de Valldemossa i fou televisada pel mateix municipi.

El ponent de l'activitat és autor del llibre "El paisatge de l'Arxiduc", i ens va donar una visió molt interessant d'aquest personatge, encara que molt sintètica.

Va fer un curt repàs de la seva biografia, atenent principalment al moment de l'arribada de l'Arxiduc a les Illes, i a la relació que va establir amb el poble de Valldemossa i amb el paisatge de la Serra al qual es fa referència com el Miramar arxiducal.

També va parlar de la importància de la figura de Francisco Manuel de los Herreros. El ponent ens parla també d'un personatge avançat al seu temps, quan a finals del segle XIX ja es planteja un Parc Natural a n'aquesta zona on l'Arxiduc va crear un paisatge a la seva mida, un paisatge amb miradors, berenadors i capelles, fet exclusivament per a gaudir de la contemplació de la natura. Va ser molt encertada l'afusió al perill de pèrdua d'aquest patrimoni arquitectònic, i també la referència al tancament de camins públics pel que fa a la pèrdua de patrimoni paisatgístic.

Durant la xerrada s'anaven emetent imatges del paisatge arxiducal a través d'un power point.



- Les libèl·lules i cavallets del diable al Parc Natural de la Serra de Tramuntana.

Aquesta activitat es va organitzar en dues parts. Una part teòrica amb un powerpoint, que es va projectar a les mateixes cases de Binifaldó, i una part pràctica a Sa Coma de Sa Bassa de la mateixa finca. En Samuel Pinya va començar amb un powerpoint on es va fer una introducció molt completa sobre el món de les libèl·lules i cavallets del diable, en concret sobre les generalitats d'aquests insectes, la morfologia general, la morfologia de les larves, la metamorfosi, l'hàbitat, la reproducció, l'alimentació, els depredadors i les espècies més freqüents a la Serra de Tramuntana. Una vegada es va haver fet la presentació amb el powerpoint es va iniciar un itinerari interpretatiu des de Binifaldó fins a Sa Bassa on identificarem algunes de les espècies més representatives.



- Taller de conserva d'oliva.

L'activitat es va iniciar a la cases de Menut i estava estructurada en dues parts:

La primera part va consistir en una visita interpretativa pels voltants de les cases explicant l'origen i l'evolució històrica de Menut, el funcionament de la possessió, la fortificació de les cases vinculada a les incursions sarraïnes, la funció actual de Menut com a viver forestal i banc de llavors. Finalment realitzarem un petit recorregut per l'alzinar descobrint les característiques d'aquest bosc, l'origen del paisatge carstificat i la producció de calç a la Serra.

A la segona part de l'activitat realitzarem el taller de conserva d'oliva, utilitzant com a matèria prima olives de varietat empeltre recollides de la finca pública de Binifaldó. En Martí Solivelles explicà als participants el procediment d'elaboració de les conserves d'oliva: preparar els condiments, triar les olives, trencar-les, posar-les en remull, preparar l'aigua en sal i realitzar la conserva. Els participants pogueren realitzar dos tipus de conserva d'oliva diferent: olives senceres i olives trencades.



- El món de les abelles i visita a les caseres de Mortitx.

La visita va estructurar en dues parts: la primera part va consistir en conèixer com s'organitzen els eixams d'abelles podent veure de ben prop les caseres de Mortitx. Els participants s'equiparen amb roba i

calçat adequat a fi d'evitar qualsevol ensurt. Els apicultors Onofre Bisbal i Carles Gibert ens mostraren la bresca d'una de les caseres, podent observar l'abella reina, els bagots i les abelles obreres. Recolliren varies bresques que més tard utilitzaríem per fer mel. Finalitzada la visita a les caseres, ens dirigirem cap a la finca pública de Binifaldó on observarem com s'extreia la mel de la bresca de forma tradicional. A l'acabar l'activitat, varem poder tastar diferents tipus de mel: procedent directament de la bresca, mel amb una alta proporció de taronger i mel de garrover.



- IV i V Jornades Micològiques del Paratge Natural de la Serra de Tramuntana.

Continuant amb les anteriors jornades micològiques realitzades als anys anteriors es varen realitzar l'edició 4^a i 5^{ena}. A l'activitat assistiren grans i petits que aprengueren a identificar els principals grups de bolets presents als boscos de Tramuntana, així com conèixer de primera ma les importants funcions ecològiques que desenvolupen aquests essers vius. Finalment amb les espècies trobades es varen realitzar ambdues exposicions per tal de observar i comparar les diferències entre totes les espècies.

- Itinerari interpretatiu a Bàltx d'Avall.

L'activitat interpretativa va començar al Mirador de les Barques a Fornalutx i la visita es va realitzar a partir d'una sèrie d'aturades relacionades amb els elements paisatgístics més representatius d'aquesta zona de la Serra de Tramuntana com són el valor ambiental i patrimonial de les construccions de la pedra en sec, les possessions de la vall de Bàltx, l'activitat olivarera tradicional, l'aprofitament de l'aigua, les torres de defensa i el sistema de vigilància de la costa nord de tramuntana. A les cases de Bàltx d'Avall realitzarem una interessant observació de les eines i elements que formaven part de la vida

quotidiana d'aquests nuclis d'explotació agrícola i ramadera amb la col·laboració de la madona de les cases de Bàltx.



- Itinerari interpretatiu a Pollença i visita a la Cooperativa pagesa.

L'activitat es va estructurar amb dues parts: La primera part va consistir en un visita interpretativa als llocs més representatius del poble de Pollença: El convent i claustre de Santo Domingo, la plaça del Mercat, la plaça Major, el club Pollença, la plaça Vella i Can Llobera, la plaça de l'Almoina i la font del gall, la casa del poeta Miquel Costa i Llobera, l'oratori de Sant Jordi, el convent de Monti-sion i la casa consistorial finalitzant la visita al Calvari.

A la segona part de l'activitat, visitarem la cooperativa pagesa on el seu president, Martí Solivelles, ens va mostrar les diferents instal·lacions, els productes que es comercialitzen i ens va parlar sobre els orígens i situació actual de la cooperativa pagesa.



Cal esmentar que durant el mes de desembre quedaran pendent per realitzar dues activitats d'agenda, en concret l'itinerari interpretatiu per Fornalutx, Biniaraix i Binibassí, i l'itinerari interpretatiu per la vall de Lluc.

6. Àrea de manteniment



L'àrea de manteniment inclou totes les actuacions que tenen per finalitat mantenir en bon estat els valors, béns, infraestructures i equipaments del paratge natural.

6.1. PROGRAMA MANTENIMENT DE LES FINQUES PÚBLIQUES DEL PARATGE NATURAL DE LA SERRA DE TRAMUNTANA

L'àrea de manteniment inclou totes les actuacions que tenen per finalitat mantenir en bon estat els valors, béns, infraestructures i equipaments del paratge natural, sobretot a les finques públiques del Govern de les Illes Balears

6.1.1. Enjardinament amb planta autòctona i realització d'hort ecològic a la finca pública de Planícia.

Amb el projecte d'enjardinament amb planta autòctona i creació d'un hort ecològic, a la finca de Planícia s'han aconseguit els següents objectius:

- Donar a conèixer als visitants de la finca pública de Planícia exemples de la flora autòctona de la Serra de Tramuntana.
- Fomentar l'ús de planta autòctona als enjardinaments
- Promoure una agricultura d'utilització racional dels recursos naturals i adaptada a l'entorn.
- recuperació de cultius agrícoles tradicionals
- Donar formació i reinserir a persones provinents de col·lectius en risc d'exclusió social.

Les actuacions dutes a terme han estat les següents:

- Enjardinament amb planta autòctona procedent del viver forestal de Menut pels voltants de les cases de la possessió.
- Desbrossada i llaurada de les parcel·les.
- Plantació de 48 arbres fruiters de varietats tradicionalment cultivades a Mallorca atenent a la seua adequació a les condicions edafoclimàtiques del lloc. S'han seleccionat diferents varietats de pomera, perera, cirerer, albercoquer, nespla, atzerola, prunera, magraner i codonyer.
- Plantació de 50 ceps de vinya de la varietat malvasia donades per la Conselleria d'Agricultura.
- Col·locació de protectors individuals a cadascuna de les plantes.
- Reforçament del tancament de reixeta al voltant dels bancals per tal d'evitar l'entrada de cabres i altres animals que poguessin fer malbé les plantacions.
- instal·lació del sistema de rec localitzat.

Aquest projecte s'inclou dins del programa de finançament de l'Obra Social la Caixa per a la integració de persones en risc d'exclusió social, i ha estat dut a terme amb l'Associació mallorquina per a la Salut Mental Gira-Sol.



6.1.2. Projecte de retirada de residus perillosos i altres residus especials

Durant l'any 2009 es va començar a retirar diversos tipus de residus (enderrocs, residus voluminosos, ferralla i altres) a les finques públiques de la serra. Durant enguany s'ha continuat amb la retirada d'aquest material i les actuacions dutes a terme han estat les següents:

- Eliminació de restes de tancaments a la finca pública de Binifaldó.
- Retirada d'enderrocs i altres residus a la finca pública de Planícia, en la parcel·la que llinda amb la mar (aproximadament 10 tones)
- Trasllet dels residus a un gestor autoritzat

Aquestes actuacions s'engloben dins l'encomana de gestió de Tragsa junt amb altres actuacions de retirada de residus d'altres espais naturals.



6.1.3. Projecte de recollida de fruits amb brigades de col·lectius en risc d'exclusió social

Algunes de les finques públiques del paratge natural de la Serra de Tramuntana, com Mortitx, Menut, Binifaldó i Planícia compten amb cultius d'oliverar. Durant l'any 2009 es va realitzar una poda de l'oliverar

de Menut i Binifaldó i es començà a recuperar una part de l'oliverar de Mortitx. Això ha fet que hi hagi esplets d'olives importants que es perdien per manca de personal per recollir-les.

Per això s'ha contractat el servei extern per la recollida de fruits, olives i altres fruits de secà, com ametlles o garroves. D'aquesta manera no es deixa perdre el nostre sistema agrari, que es basava en un aprofitament màxim de les possibilitats del medi.

La recollida s'ha duit a terme mitjançant empreses que treballen amb persones amb risc d'exclusió social. S'han recollit 50 Kg d'ametlles, 3.004 Kg de garroves i 1.494 Kg d'oliva.

Una vegada recollits els fruits s'han elaborat diferents productes. Una part de les olives s'ha emprat per realitzar un taller de conservació d'oliva com activitat d'agenda. L'altra part de les olives s'ha duit a una tafona per fer-ne oli. Se n'han estret 215 litres.

Les garroves s'han duit al Parc natural de s'Albufera per alimentar el ramat. Les ametlles s'aprofitaran per fer un taller en el centre d'educació ambiental de Binifaldó. D'aquesta manera s'implica als participants en el món de l'agricultura i en una explotació sostenible dels recursos.

Aquest projecte ha estat finançat per l'obra social La Caixa.



6.1.4. Projecte de manteniment i retirada de protectors d'antigues repoblacions amb brigades de col·lectius en risc d'exclusió social

El projecte de manteniment i retirada de protectors d'antigues repoblacions s'inclou dins del programa de finançament de l'Obra Social la Caixa. Es realitza íntegrament dins la finca pública de Cúber. I ha estat executat per una brigada de persones en risc d'exclusió social, i ha estat dut a terme amb AMADIP-ESMENT.

La tipologia de les repoblacions que en un principi s'actuarien eren dos:

- a- Repoblació de pi i alzina.
- b- Repoblació experimental de bosc de galeria.

Una vegada visitada la zona juntament amb tècnics del Servei de Gestió Forestal (març de 2010), es va decidir no actuar dins la zona de repoblació b, ja que en un futur pròxim l'òrgan de gestor forestal té prevista la realització d'un tancament perimetral. Dins aquesta zona es retira el material fèrric dispers tal com restes de reixa i rodons corrugats. Cal dir que l'estat de la repoblació experimental és lamentable (arbres caiguts, arrels descoberts,...).

Les feines executades dins el període 1 de setembre fins a 10 de novembre han estat les següents

- Manteniment de repoblació de 4 hectàrees de pi i alzina.
- Eliminació de 600 m. de restes d'antics tancaments perimetrals.
- Retirada de reixa i ferro disseminat als voltants de l'embassament.
- Entrega de 2.380 kg. de residus fèrrics a gestor autoritzat.



6.1.5. Projecte de manteniment de camins per adequació itineraris amb brigades de col·lectius en risc d'exclusió social

El manteniment dels camins a les finques públiques és un tasca important per tal de poder oferir itineraris interpretatius autoguiats als visitants del paratge natural de la Serra de Tramuntana. Les tasques de manteniment que s'han realitzat són les següents:

- Retirada de biomassa vegetal morta acumulada en els camins.
- Triturar la biomassa vegetal morta.

Amb la realització d'aquestes tasques s'ha contribuït a disminuir el risc d'incendi i la proliferació de plagues forestals.

Els itineraris en els quals s'han realitzat aquestes tasques de manteniment són:

- Itinerari de la Volta a la Moleta de Binifaldó.
- Itinerari de pujada al Puig Tomir.
- Itinerari des Pixarells.

Tots ells es troben dins la finques públiques de Menut i Binifaldó, en el terme municipal d'Escorca.

L'execució d'aquest projecte ha anat a càrrec de brigades de col·lectius en risc d'exclusió social. D'aquesta manera es pretén donar formació i reinserir a persones provinents de col·lectius en risc d'exclusió social. Aquest projecte ha estat finançat per l'obra social la Caixa.



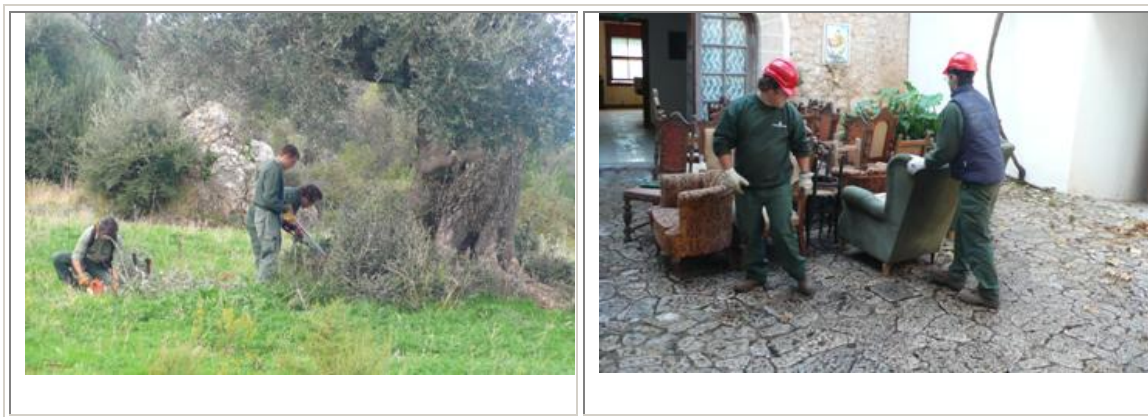
6.1.6. Brigada de col·lectius en risc d'exclusió social de Tramuntana

Dins les actuacions de manteniment de les finques públiques del paratge, es va procedir a la contractació d'una brigada encarregada de dur a terme diverses tasques de manteniment encaminades a la defensa i conservació del patrimoni agroforestal de la serra.

Les activitats realitzades han estat les següents:

- Eliminació de tanyades d'oliveres a les finques públiques de Binifaldó i Planícia
- Manteniment agrícola de l'hort ecològic de Planícia.
- Neteja puntual de trams de camins
- Trasllet del mobiliari i altres elements de les cases dels amos i els senyors de Planícia en vistes a les obres de restauració de les cobertes.
- Poda de garrovers a Ses Fonts Ufanes i eliminació de les restes vegetals generades.

Aquesta actuació, finançada per l'Obra Social La Caixa per la integració de persones en risc d'exclusió social, s'emmarca dins l'encomana de gestió a Tragsa, i ha estat realitzada per Amadip-Esment



6.2. PROGRAMA DE MANTENIMENT I NETEJA INFRAESTRUCTURES, EQUIPAMENTS I ALTRES

Per al manteniment en bon estat tots els equipaments i instal·lacions del Paratge Natural (centre d'educació ambiental de Binifaldó, punt d'informació de Lluc, oficina de gestió de Valldemossa) s'ha contat amb un servei de neteja (en el cas de l'oficina de Valldemossa dues vegades per setmana i una en el cas del punt d'informació de Lluc) S'ha dut a terme el manteniment dels equipaments del paratge natural i reparar-los en casos d'avaria (vehicles, aires condicionats, telefonia).

6.2.1. Manteniment i millora del centre d'educació ambiental de Binifaldó

Les cases de Binifaldó en el paratge natural de la Serra de Tramuntana s'utilitzen com a centre d'educació ambiental entre setmana i com a refugi els caps de setmana.

Donat que és un centre d'educació ambiental que visiten molts grups d'alumnes, és necessari que les instal·lacions estiguin en bones condicions.

Les actuacions que s'estan realitzant són:

- Allisat de les parets interiors de totes les habitacions.
- Canvi de tota la instal·lació elèctrica de les cases.
- Millora de les instal·lacions de fontaneria.
- Enrajolat de les parets dels banys.

Amb aquesta reforma interior les cases de Binifaldó tendran unes condicions molt més adequades per rebre els centres escolars. Es té previst que les obres finalitzin el gener de 2011.

7. Àrea de vigilància



7.1. PROGRAMA DE VIGILÀNCIA DEL PARATGE NATURAL

Les tasques de vigilància a l'any 2010 dins l'àmbit del paratge natural de la Serra de Tramuntana han estat les següents:

- Vigilància marina: Amb col·laboració del servei d'agents de medi ambient i dins el període comprés entre març y setembre de 2010 s'han fet tasques de vigilància dins les àrees marines del paratge de pesca, ancoratges i ús públic les. Les infraccions detectades han estat comunicades al Ministerio de Medio Ambiente, medio rural y marino.
- Vigilància terrestre: No es duu a terme pel personal del paratge natural si no per part del servei d'agents de medi ambient.

8. Àrea d'administració



L'àrea d'administració conté els recursos materials i les actuacions administratives necessàries per al bon funcionament d'aquesta àrea del Paratge Natural.

8.1. PROGRAMA DE GESTIÓ ADMINISTRATIVA GENERAL

L'article 21.2 de la LECO estableix l'obligatorietat de la realització d'un informe per part de l'òrgan gestor de l'espai natural previ a l'obtenció de qualsevol llicència o autorització.

Per altre part, el Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals de la Serra de Tramuntana determina tota una sèrie d'activitats com a autoritzables, autorització signada pel Director d'Espais de Natura Balear previ informe del paratge natural de la Serra de Tramuntana.

A més, per a la determinació per part de l'òrgan instructor en matèria d'expedients sancionadors de les possibles infraccions i sancions comeses, es requereix un informe de danys ambientals ocasionats i normativa infringida del paratge natural de la Serra de Tramuntana.

Per altra banda, tal com estableix l'article 102 del PORN, també es realitzen les informes tècnics amb les valoracions sobre les afeccions ambientals dels plans o projectes que es volen executar dins els llocs de la Xarxa Natura 2000 del paratge natural de la Serra de Tramuntana.

El nombre d'expedients tramitats a data 24 de novembre de 2010 ha estat de **526 expedients** (468 començats el 2010, 51 començats el 2009 i 7 començats el 2008).

Tipus d'expedient ENB	expedients tramitats	
Autoritzacions	126	(126 2010)
Actes d'inspecció i denúncia	27	(18 2010) (7 2009) (2 2008)
Urbanístics i sense caducitat	283	(241 2010) (37 2009)

(5 2008)	
90 (sense caducitat)	
Xarxa Natura 2000 (Subcomitè)	36
Total	526 (468 2010)
(51 2009)	
(7 2007)	
<i>Taula: Tipologia d'informes i expedients</i>	

Autoritzacions

Autoritzacions ENB	Expedients tramitats
Activitats lúdico-esportives	71
Filmacions i fotografia	18
Conservació	5
Investigació	17
Festes i concerts populars	3
Altres	12
TOTAL	126 * (51 Puig Major)
<i>Taula: Tipologia de les autoritzacions ENB tramitades al llarg de 2010</i>	
<i>* S'han tramitat 51 expedients d'autorització relatius a activitats dins l'àmbit del Puig Major.</i>	

Actes d'inspecció i denúncia

Actes d'inspecció i denúncia	
Actes ENB	Expedients tramitats
Xarxa viària	6
Urbanisme	13
Recursos hídrics	2

Gestió agroforestal	2
Conservació	1
Activitats lúdico-esportives	1
Altres	2
TOTAL	27

Taula: Tipologia dels actes ENB informades al llarg de 2010

Informes urbanístics i altres

ENB	Expedients tramitats
Edificacions	84
Marges i tancaments	50
Xarxa viària	19
Recursos Hídrics	26
Esteses elèctriques	11
Gestió agroforestal	67
Activitats lúdico-esportives	3
Conservació	3
Altres	20
TOTAL	283

Taula: Tipologia dels expedients urbanístics i altres tramitats de l'any 2010

8.2. AUTORITAT DE GESTIÓ

El dia 16 de desembre de 2010 es preveu que es convoqui la primera autoritat de gestió del Paratge Natural de la Serra de Tramuntana. Els punts de l'ordre del dia a tractar són acreditació i presentació dels membres de l'autoritat de gestió, repàs cronològic dels fets des de la declaració de la Serra de Tramuntana com a Paratge natural (declaració, personal, plans d'actuació...), presentació dels projectes que s'han dut a terme des de la declaració del Paratge amb indicació de les diferents àrees de treball (conservació, ús públic,

investigació, manteniment, vigilància, etc) i de la despesa feta per a cada projecte, resum de les convocatòries de subvencions, elecció de la Comissió permanent i establiment d'una metodologia per a convocar els membres i torn obert de paraules.

Al llarg de l'any s'han realitzat reunions i convocatòries per elegir els representants dels propietaris, en les qual es va donar suport tècnic i informatiu per part d'Espais de Natura Balear a petició dels ajuntaments convocants.

8.3. PROGRAMA DE FORMACIÓ

JORNADA TÈCNICA SOBRE EMERGÈNCIES I SEGURETAT A LA MUNTANYA

El dia 14 d'abril de 2010 es celebrà una jornada tècnica sobre emergències i seguretat a la muntanya a l'escola d'hoteleria de la UIB. Va està organitzada per la Direcció General d'Emergències de la Conselleria d'Innovació, Interior i Justícia i adreçada a serveis d'emergències, forces i cossos de seguretat, personal de protecció civil, senderistes i excursionistes.

Es van tractar temes tan diversos com els mitjans i recursos de la unitat operativa d'emergències, protocol operatiu de recerca i rescat i intervencions del grup de rescat i intervenció a muntanya. Des del Paratge, varem participar amb una de les ponències: *Marc legal d'activitats en la Serra de Tramuntana*.

Va tenir molt d'èxit de participació, unes 150 persones varen assistir.



I JORNADES DE CUSTODIA DEL TERRITORI A MALLORCA

Assistència, per part de dos tècnics de l'equip de gestió del paratge natural de la Serra de Tramuntana, a les I Jornades de Custòdia del Territori a Mallorca, els dies 29 i 30 d'octubre de 2010, per tal de conèixer la figura d'entitat de custòdia del territori, el paper de les

administracions públiques en el la custòdia i el desenvolupament de casos pràctics de custòdia a diferents indrets, entre ells, a dins la Serra de Tramuntana.



8.4. PROGRAMA DOCUMENTACIÓ BIBLIOTECA

Al llarg de 2010 s'ha ampliat la biblioteca a partir de l'adquisició de 50 llibres, DVD, quaderns tècnics i documents oficials que incrementen així el fons bibliogràfic ja existent i que és consultat per part dels tècnics per a la redacció dels seus informes i planificacions d'actuacions.

8.5. PROGRAMA HEMEROTECA DE LA SERRA DE TRAMUNTANA

Adjunt a aquesta memòria s'inclou un altre document amb els retalls de premsa relacionats amb el paratge natural de la Serra de Tramuntana, diferenciant les notícies de conservació, d'ús públic, d'urbanisme, de la Serra de Tramuntana com a patrimoni de la Humanitat i altres

8.6. PROGRAMA DE PREVENCIÓ DE RISCS LABORALS

Pel que fa a la prevenció de riscos laborals, Espais de Natura Balear compta amb un servei de prevenció extern que coordina amb les oficines de Palma i amb els distints espais naturals protegits les actuacions encaminades en aquest sentit.

Des del paratge natural de la Serra de Tramuntana, bàsicament es segueixen les directrius marcades per aquest servei de prevenció en coordinació amb les oficines centrals de Palma.

Les principals actuacions dutes a terme són:

- Revisió de la salut dels treballadors
- Revisió i adequació dels Equips de Protecció Individual (EPI)
- Control de les condicions laborals als centres de treball
- Altres (revisió periòdica de les farmacioles, extintors, etc.)

8.7. PROGRAMA BECARIS

Durant els anys 2009 i 2010 s'han ofert diferents programes per al desenvolupament de pràctiques formatives relacionades amb estudiants en pràctiques de projectes finals de carrera o màster i a través de programes TUO de pràctiques per a titulats universitaris recents, mitjançant conveni entre la Fundació Universitat – Empresa de les Illes Balears i Espais de Natura Balear.

Les tasques i funcions realitzades durant les pràctiques han estat diverses com per exemple desenvolupament del programa d'adhesió del paratge natural de la Serra de Tramuntana a la Carta Europea de Turisme Sostenible, elaboració del catàleg de Biodiversitat del paratge, suport amb matèria urbanística i Ordenació del Territori, col·laboració en els treballs de les àrees d'ús públic i educació ambiental, recolzament en les tasques d'investigació, seguiment i conservació que es duen a terme al paratge, planificació d'actuacions adreçades a incentivar el Desenvolupament Socioeconòmic de l'espai natural, atenció als visitants de la Oficina de Gestió i col·laboració en la gestió administrativa del paratge natural de la Serra de Tramuntana.

Els estudiants que han realitzat pràctiques són els següents:

Laura Juliana Castillo

Pràctiques formatives per al Projecte final de màster de la Universitat de Versailles Saint-Quentin-en-Yvelines

Funcions: Desenvolupar el programa d'adhesió del paratge natural de la Serra de Tramuntana a la Carta Europea de Turisme Sostenible (CETS)

Duració i Període: 6 mesos (Març - Setembre 2009).

Jaume Vidal Rubí

Pràctiques formatives de gestió d'Espais Naturals Protegits

Col·laboració en els treballs de les àrees d'ús públic, conservació, desenvolupament socioeconòmic, manteniment, investigació i seguiment del paratge natural de la Serra de Tramuntana.

Duració i període: 2 mesos (Agost - setembre de 2009)

José Castro

Conveni per al desenvolupament del programa TUO (Titulars universitaris a l'ocupació) Fundació Universitat – Empresa de les Illes Balears i Espais de Natura Balear.

Funcions: Col·laboració en tasques relacionades amb les àrees de investigació, seguiment i conservació que es duen a terme al paratge natural de la Serra de Tramuntana.

Duració i període: 1 any (Agost 2009 – agost 2010)

Josep Maria Arrom Bibiloni

Conveni per al desenvolupament del programa TUO (Titulars universitaris a l'ocupació) Fundació Universitat – Empresa de les Illes Balears i Espais de Natura Balear.

Funcions: Col·laboració en tasques relacionades amb matèria urbanística i Ordenació del Territori que es duen a terme al paratge natural de la Serra de Tramuntana.

Duració i període: 4 mesos (Octubre 2009 – febrer 2010)

Joana Cristina Peña Kolflaath

Conveni per al desenvolupament del programa TUO (Titulars universitaris a l'ocupació) Fundació Universitat – Empresa de les Illes Balears i Espais de Natura Balear.

Funcions: Atenció als visitants de la Oficina de Gestió i col·laboració en la gestió administrativa del paratge natural de la Serra de Tramuntana.

Duració i Període: (Octubre 2009 – Octubre 2010)

Caterina Gelabert

Conveni per al desenvolupament del programa TUO (Titulars universitaris a l'ocupació) Fundació Universitat – Empresa de les Illes Balears i Espais de Natura Balear.

Funcions: Col·laboració en tasques d'ús públic i educació ambiental que es duen a terme al paratge natural de la Serra de Tramuntana.

Duració i Període: Mig any (Octubre 2009 – Abril 2010)

Juan José Suárez Fernández

Conveni per al desenvolupament del programa TUO (Titulars universitaris a l'ocupació) Fundació Universitat – Empresa de les Illes Balears i Espais de Natura Balear.

Funcions: Suport a les tasques d'elaboració del catàleg de Biodiversitat del paratge natural de la Serra de Tramuntana i col·laboració en tasques relacionades amb les àrees de investigació, seguiment i conservació que es duen a terme al paratge natural de la Serra de Tramuntana.

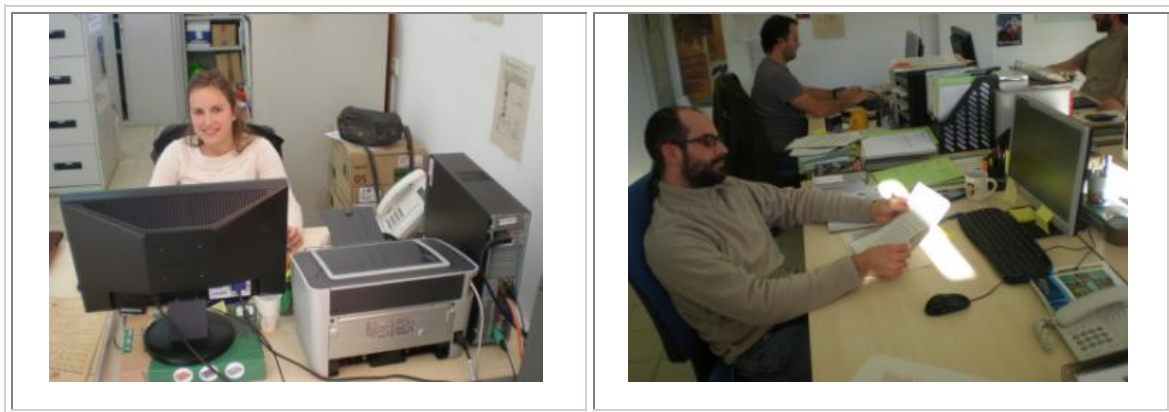
Duració i Període: desenvolupant des d'Octubre 2010.

Maria Victòria Busquets Sánchez

Conveni per al desenvolupament del programa TUO (Titulars universitaris a l'ocupació) Fundació Universitat – Empresa de les Illes Balears i Espais de Natura Balear.

Funcions: Realització d'actuacions complementàries a la implantació de la CETS, planificació d'actuacions adreçades a incentivar el desenvolupament socioeconòmic de l'espai natural, atenció als visitants de la oficina de gestió i col·laboració en la gestió administrativa del paratge natural de la Serra de Tramuntana.

Duració i Període: desenvolupant des de Novembre 2010.



8.8. PROGRAMA BIOTA TRAMUNTANA SIG

Amb la informació obtinguda en els projectes de seguiment d'espècies, s'han actualitzat les capes d'informació per a esser emprades al geovisor del paratge natural. Aquesta eina és emprada per tots els tècnics com a font cartogràfica de consulta de la distribució dels diferents àmbits de protecció així com de la localització de zones sensibles en relació a la conservació d'espècies.

9. Àrea de planificació



L'àrea de planificació té com a objectius la redacció de documentació fonamental per als objectius de gestió del Paratge natural de la Serra de Tramuntana, mitjançant la redacció del Programa anual d'execució del PNST i la memòria del PNST de 2010 (present document).

10.Àrea de recursos humans

10.1. DESPESES PERSONAL

CÀRREC	COST ANUAL
Director ENP	53.230,40 €
Tècnics superiors	263.481,40 €
Educadores ambientals	67.055,34 €
Informadores	110.556,36 €
Hostaler	30.836,00 €
Ajudant d'hostaler	25.912,00 €
TOTAL	551.071,50 €

Pressupost 2010

	Pressupost 2010	Despeses realitzades 2010	Finançament ENB	Finançament LA CAIXA	ALTRES finançaments	Compromès 2011
1. Àrea de gestió per a la conservació	298.733	39.118,91	43,04	39.075,87	0	167.683
1.1. PROGRAMA DE CONSERVACIÓ I RECUPERACIÓ D'HABITATS	113.683	39.097,39	21,52	39.075,87	0	70.683
<i>1.1.1 Recuperació oliverar, garroverar i ametllerar a les finques públiques.</i>	70.683	0				70.683
<i>1.1.2. Neteja de la franja costanera del PNST</i>	43.000	39.075,87		39.075,87		
1.2 PROGRAMA FLORA I FAUNA AL·LÒCTONA	97.050	21,52	21,52	0	0	97.000
<i>1.2.1. Projecte de Retirada i Control de Flora Exòtica dins l'àmbit del Paratge Natural de la Serra de Tramuntana.</i>	97.000	0				97.000
<i>1.2.2. Projecte de retirada de Cyprinus carpio del safareig de Binifaldó.</i>						
<i>1.2.3. Projecte de control de porcs assilvestrats</i>	50	21,52	21,52			
1.3. PROGRAMA RECUPERACIÓ I CONSERVACIÓ DEL PATRIMONI ETNOLÒGIC	88.000	0				
<i>1.3.1. Rehabilitació de marges existents i parets seques a les finques públiques.</i>	88.000	0				88.000
2. Àrea de desenvolupament socio-econòmic	4.613.114,08	0	0	0	0	4.613.114,08

2.1 PROGRAMA D'AJUDES ALS PROPIETARIS DE LA SERRA DE TRAMUNTANA (computable al Servei de projectes d'ENB)	4.613.114,08	0				4.613.114,08
2.2. PROGRAMA DE SIGNATURA DE CONVENIS						
2.3. PROGRAMA DE LA PROMOCIÓ DE LA PRODUCCIÓ ECOLÒGICA I O PRODUCTES DE LA SERRA DE TRAMUNTANA						
2.4 PROGRAMA D'ADHESIÓ A LA CARTA EUROPEA DEL TURISME SOSTENIBLE						
2.5 PROGRAMA PROMOCIÓ FOMENT DE LA CUSTÒDIA DEL TERRITORI						
3. Àrea d'ús públic	2.612.610,8	402.055,93	61.272,42	340.783,51	0	2.170.823,48
3.1. PROGRAMA D'INFORMACIÓ I ATENCIÓ AL PÚBLIC	1.414.710	227.530,85	5.005,64	222.525,21		1.187.154,74
<i>3.1.1 Projecte d'obertura de punts d'informació del monument natural del Torrent de Pareis (no s'inclou despeses personal)</i>	100	75,59	75,59			
<i>3.1.2 Projecte d'obres centre interpretació de Ca s'Amitger.</i>	1.414.610	227.455,26	4.930,05	222.525,21		1.187.154,74
3.2 PROGRAMA D'INTERPRETACIÓ I EDUCACIÓ AMBIENTAL	1.049.697,89	108.042,07	4.249	103.793,07		910.715,97
<i>3.2.1 Itineraris interpretatius guiats</i>	50	7	7			
<i>3.2.2 Tallers ambientals</i>						
<i>3.2.3 Projecte per oferir estades al c.e.a de Binifaldo i itineraris per a ninscases d'acollida</i>	47.000	25.496,49		25.496,49		
<i>3.2.4 Creació d'un itinerari per a persones amb mobilitat reduïda a la finca pública de Cúber</i>	37.000	0				37.000

3.2.5. Execució Itinerari sensorial per a discapacitats visuals a la finca pública de Binifaldó	74.000	64.588,66		64.588,66		
3.2.6. Centre d'interpretació de Ses Fonts Ufanes. Pendent llicència municipal	419.043,89	7.807,92		7.807,92		411.235,97
3.2.7. Exposició centre interpretació ca s'Amitger. Pendent finalització de les obres	468.380	5.900		5.900		462.480
3.2.8. Projecte d'adequació d'itineraris a la finca pública de Planícia	4.224	4.242	4.242			
3.3. PROGRAMA DE VOLUNTARIAT						
3.4. PROGRAMA DE SENYALITZACIÓ.	40.418	0				40.418
3.5. PROGRAMA DE PUBLICACIONS I ALTRE MATERIAL DIVULGATIU	47.000	14.465,23		14.465,23		32.534,77
3.5.1 Projecte de disseny i impressió dels itineraris de la Serra de Tramuntana. Actualment en fase d'impressió.	22.000	8.800,23		8.800,23		13.199,77
3.5.2 Edició pòsters sobre els valors de la Serra. Actualment en fase d'impressió.	25.000	5.665		5.665		19.335
3.6. PROGRAMA D'ALTRES EQUIPAMENTS D'ÚS PÚBLIC	60.784,91	52.017,78	52.017,78			
3.6.1 Projecte de refugi de la casa de ses Collidores a la finca pública de Planícia						
3.6.2 Execució del Projecte de consolidació de cobertes de les cases de Planícia	14.478	14.478	14.478			
3.6.3. Execució del projecte d'adequació d'un espai com a aparcament a la finca pública de Planícia.	46.306,91	37.539,78	37.539,78			8.767,13
3.7. PROGRAMA D'ESTUDIS RELACIONATS AMB ÚS PÚBLIC						

3.7.1. Projecte de creació d'una base de dades d'inventari dels camins i itineraris d'ús turístic i d'oci.						
3.7.2. Projecte de redacció d'un document d'activitats esportives de risc i l'acreditació d'empreses esportives						
4. Àrea d'investigació i seguiment	29.580	6.669,36	6.669,36			23.000
4.1. PROGRAMA D'INVESTIGACIÓ	400	333,78	333,78			
4.1.1 Projecte de Recerca entomològica	200	119,18	119,18			
4.1.2 Quantificació de la població reproductora de <i>Bufo balearicus</i> a sa Bassa de Binifaldó						
4.1.3 Catàleg de flora vascular de la finca pública de Planícia.						
4.1.4 Catàleg de flora vascular del Paratge Natural de la Serra de Tramuntana.						
4.1.5 Catàleg de la fauna del Paratge Natural de la Serra de Tramuntana						
4.1.6 Inventari de biodiversitat a les Zones d'exclusió del Paratge Natural de la Serra de Tramuntana						
Altres despeses	200	214,6	214,6			
4.2. PROGRAMA DE SEGUIMENT D'HÀBITATS I ESPÈCIES	29.180	6.335,58	6.335,58			23.000
4.2.1 Seguiment del procés migratori al Paratge Natural de la Serra de Tramuntana	6.180	6.180	6.180			
4.2.2 BMS Tramuntana						
4.2.3 Xarxa de seguiment de líquens com a bioindicadors de contaminació atmosfèrica i Canvi Climàtic.						
4.2.4 II Pla de recuperació del ferreret (<i>Alytes</i>						

<i>muletensis</i>)						
4.2.5 Projecte de cartografia de les espècies de flora invasores i potencialment invasores al paratge natural de la Serra de Tramuntana						
4.2.6 Pla recuperació de la baldritja (<i>Puffinus puffinus</i>)						
4.2.7 Recompte aquatíques hivernants						
4.2.8 Avaluació de la situació de les comunitats de llorers. Projecte a finalitzar en 2011.	23.000	0				23.000
5. Àrea de participació	2.100	2.040,34	1.312,04		728,3	
5.1. PROGRAMA COMARCA	2.000	1.957,71	1.229,41		728,3	
6. Àrea de manteniment	253.037,33	162.338,75	77.830,6	84.508,15	0	64.000
6.1. PROGRAMA MANTENIMENT DE LES FINQUES PÚBLIQUES DEL PARATGE NATURAL DE LA SERRA DE TRAMUNTANA	181.000	90.301,42	5.793,27	84.508,15		64.000
6.1.1 Enjardinament amb planta autòctona i realització d'hort ecològic a la finca pública de Planícia.	21.000	21.837,03		21.837,03		
6.1.2 Projecte de retirada de residus perillosos i altres residus especials						
6.1.3 Projecte de recol·lecció de fruits amb brigades de col·lectius en risc d'exclusió social	25.000	21.428,43		21.428,43		
6.1.4 Projecte de retirada de protectors d'antigues repoblacions amb brigades de col·lectius en risc d'exclusió social	36.000	21.182,09		21.182,09		
6.1.5 Projecte de manteniment de camins per adequació d'itineraris amb brigades de col·lectius en risc d'exclusió social	35.000	20.060,6		20.060,6		
6.1.6 Brigada de col·lectius en risc d'exclusió social de Tramuntana.	64.000	0				64.000

6.2 PROGRAMA DE MANTENIMENT I NETEJA INFRAESTRUCTURES, EQUIPAMENTS I ALTRES	72.037,33	72.037,33	72.037,33			
6.2.1 Manteniment i Millora del CEA Binifaldó	44.151,31	44.151,31	44.151,31			
6.2.2 Manteniment varis Menut, Mortitx, Planícia, Binifaldó	27.886,02	27.886,02	27.886,02			
7. Àrea de vigilància	6.323,74	6.323,74	6.323,74			
7.1 PROGRAMA DE VIGILÀNCIA DEL PARATGE NATURAL	6.323,74	6.323,74	6.323,74			
8. Àrea d'administració	14.499,45	14.499,45	14.499,45			
8.1 PROGRAMA DE GESTIÓ ADMINISTRATIVA GENERAL						
8.2. AUTORITAT DE GESTIÓ	400	1,5	1,5			
8.3. PROGRAMA DE FORMACIÓ						
8.4. PROGRAMA DOCUMENTACIÓ BIBLIOTECA	200	161,68	161,68			
8.5. PROGRAMA HEMEROTECA DE LA SERRA DE TRAMUNTANA						
8.6 PROGRAMA DE PREVENCIÓ DE RISCS LABORALS	505,55	505,55	505,55			
8.8 PROGRAMA BECARIS	13.830,72	13.830,72	13.830,72			
8.9 PROGRAMA BIOTA TRAMUNTANA SIG		0				
9.Àrea de planificació						
10. Àrea recursos humans	551.071,5	551.071,5	551.071,5			
10.1. DESPESES PERSONAL	551.071,5	551.071,5	551.071,5			
TOTAL	8.381.069,9	1.184.117,98	719022,15	464367,53	728,3	7.038.620,56

